

The image features a large, stylized graphic of the letter 'K' and the numbers '41' in a light gray, blocky font. The 'K' is positioned on the left, and the '41' is on the right. Overlaid on the 'K' is the text 'De kleine' in a bold, red, sans-serif font. Overlaid on the '41' is the text '41' in a bold, red, sans-serif font.

De kleine

41

De K is weer in de maand. De K van Klei, van Keramiek, van Kunst. Maar ook van Kijken, Koesteren, **C**reatief en Knowhow. Kijk & lees in **de kleine K** wat er met Klei Kan.

de kleine K

nummer 41 mei 2018

de kleine K

is hét onafhankelijke digitale keramiek-magazine.

Elke maand vol inspiratie en knowhow. Met de weerslag van mijn persoonlijke zoektocht naar kwaliteit.

Van de inspiratie die het werk geven kan, van de knowhow die de kunstenaar biedt.

Van het eigen karakter, dat iets laat zien van de laag onder de werkelijkheid, het mysterieuze dat toch altijd een element van goede kunst is.

Inspirerende keramisten dus en lekker praktische technische oplossingen.

Met op het podium geselecteerde tentoonstellingen en andere interessante evenementen. En op de **Facebook** pagina het actuele keramieknieuws.

Mels Boom

De artikelen bieden ook veel mogelijkheden om door te klikken naar websites: klik op de gekleurde teksten of op de afbeeldingen. Klikken aan de zijkant van de pagina's is gereserveerd voor doorbladeren in iBooks.

Gebruik het liefst **Acrobat Reader** om dit magazine te lezen. In dat programma werken ook de links naar andere pagina's in dit document: bijvoorbeeld als u op een pagina links-onder op **de kleine K** klikt, gaat u naar de inhoudsopgave.

Op de vorige pagina: Henk Wolvers, wandobject, 2016, elk 27 x 6 cm

INSPIRATIE

Henk Wolvers
De perfecte beweging

Chris Rijk
Reviaanse rafelranden

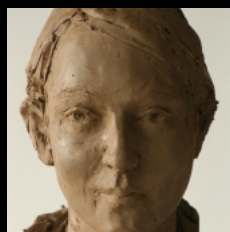
Alberto Bustos
De boodschap van klei

INSPIRATIE momenten

Zemer Peled
Kirsten Coelho
Yves Malfliet

KNOWHOW de expert

José Fijnaut en Maria Stams
Laten zien hoe zij een dubbelportret maken; met een speciaal geproduceerde film

KNOWHOW wat en hoe

Wat
Zirkoniumoxide

Hoe
Kleur in de keramiek (2B)

PODIUM & kleipers

Keramiekmart
Swalmen

Colofon

In Memoriam

Inspiratie

Henk Wolvers

De perfecte beweging

De porseleinen werken van Henk Wolvers kenmerken zich door zuivere vormen en een uiterst sober kleurgebruik. Hij wil uit het materiaal halen wat erin zit. Een liefde die hij graag wil uitdragen.

Het materiaal zelf is zijn inspiratiebron. Hij weet de puurheid ervan te bewaren en het tegelijkertijd tot leven te wekken. De delicate porseleinen werken van [Henk Wolvers](#) zijn pure lyriek. Hij zoekt schoonheid en perfectie. Geen oppervlakkige schoonheid, geen statische perfectie: er moeten diepte en beweging in zitten. Maar wat betekenen schoonheid en perfectie precies? Waar is hij naar op zoek in zijn werk? Wanneer is een werk 'goed'? Daar vraag

ik hem naar in zijn ruime, nieuwe atelier in Den Bosch. Een eenduidig antwoord is daarop natuurlijk niet te verwachten en dat krijg ik ook niet: 'Een werk moet uiteraard goed in elkaar zitten, de verhoudingen moeten goed zijn. Dat betekent niet dat er geen scheur in mag zitten. Een imperfectie kan soms juist een toevoeging zijn. Maar er moet een bepaalde schoonheid in te ontdekken zijn, je moet je tot een werk aangetrokken voelen.' Het aanraken is volgens

Op de vorige pagina: Schaal, 2015, 15 x 23 x 18 cm ▼ Schaal, 2013, 15 x 30 x 20 cm. Op de volgende pagina: Object, 2015, 28 x 28 x 12 cm

▲ Object met kommetje, 2017, 46 x 46 cm

Op de volgende pagina: ▲ Schalen, 2017, beide 9 x 16 x 13 cm ▼ Schaal, 2017, 7 x 45 x 30 cm

Wolters een belangrijk onderdeel daarvan bij keramiek. 'Dat mag echter vaak niet van een galeriehouder, daar moet ik wel eens om lachen, want dat is jammer.'

'Bovenal moet er een perfecte beweging in zitten. Voor een deel kun je die sturen, voor een deel niet. Het geheugen van porselein is deels waar. Dwingend maken leidt vaak niet tot resultaat. Je moet 'vloeiend' naar resultaat zoeken.' Gietwerk is dan ook te doods voor Wolters; hij wil de levendigheid behouden die het porselein eigen is. Daarom zal hij ook niet meer aan het werk komen, als het eenmaal gedroogd is. 'De zuiverheid van het materiaal heeft mij van het begin af aan geïnspireerd. Wit, maagdelijk materiaal dat zo helder van structuur is, dat je er zelfs een haar in kunt afdrukken. Alles zie je. Ik laat in mijn werken ook altijd de naad zien, ik verdoezel niets. Dat kun je ook niet

met porselein. Ja, porselein kun je wel onder het kopje schoonheid scharen. En ik wil uit het materiaal halen wat erin zit.'

Ruimte en tijd

In het begin van zijn keramische carrière maakte Henk Wolters sobere, strakke potvormen van steengoedklei, met spaarzaam gebruik van kleur. Toen hij geleidelijk overstapte op porselein, werd zijn werk steeds kleurrijker. Tot naar zijn gevoel het eigene van het materiaal verdween. Vanaf dat moment werd zijn kleurgebruik opnieuw uiterst sober en kwam het materiaal zelf centraal te staan. En dat leverde intrigerende potvormen op waarmee hij nationaal en internationaal bekendheid kreeg. Gemaakt om de vorm, niet om de functie. En gedecoreerd met grafische, repeterende elementen, waarbij de decoratie er is vóór de vorm, niet andersom. De vormen zijn vaak opgebouwd uit meerdere, flinterdunne

lagen porseleinklei, de kleur of structuur soms 'verstopt' in een tussenlaag, waardoor deze zich pas ten volle toont als het licht erop valt.

Een tweede lijn ontstond in 2004: wandobjecten, waarmee hij in 2005 in het EKWC verder experimenteerde. Sindsdien maken ze een belangrijk deel van zijn werk uit. Geen laagjes klei in dit geval, maar dunne lijnen vloeibaar porselein met een penseel geschilderd tot delicate, haast zwevende netwerken: *Tekenen en schrijven met porselein*. Het licht heeft daarin een nog sterkere rol gekregen. De gedurende de dag steeds veranderende schaduwen doen de op zich bijna vlakke, iets van de muur af hangende wandobjecten uitgroeien tot driedimensionale objecten die voortdurend subtiel van vorm veranderen. Ruimte en tijd spelen hun eigen spel.

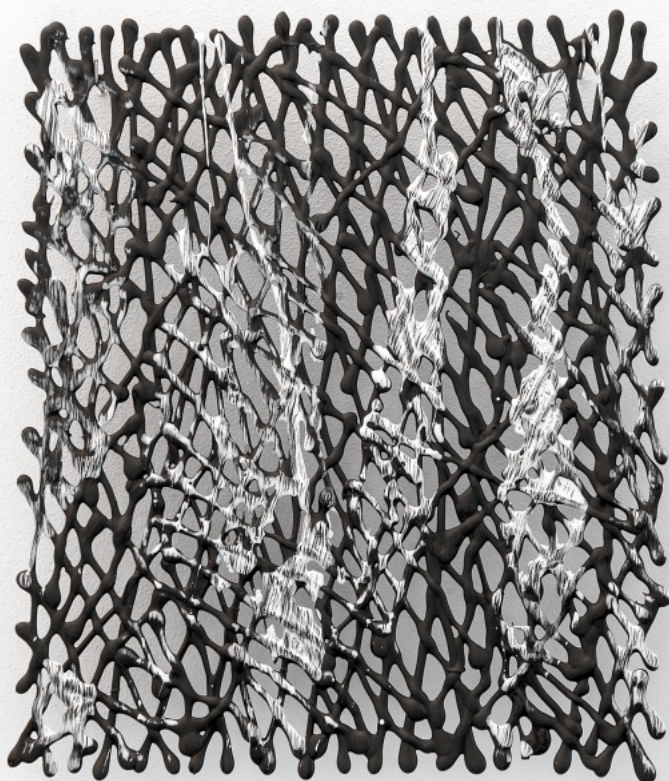
Traditie en experiment

Een andere werkomgeving inspireerde vaker tot nieuwe wegen. In 2010 gaf een tweede werkperiode in het EKWC Wolvers de kans te

experimenteren met langgerekte wandobjecten, waar een bijbehorende oven voor nodig is. En met *tekenen en schrijven óp porselein*, waarvoor hij speciale stiften ontwikkelde. Een artist-in-residency in 2012 in Jingdezhen, dé porseleinstad in China, bracht heel andere vista's: Zijn zes weken durende verblijf viel samen met de jaarlijkse regenperiode, waardoor het nauwelijks mogelijk was eigen werk te laten drogen en af te ronden. Rondkijkend in een tegelfabriek besloot hij 300 cilinders te laten maken die hij bevestigde op tegels van 120 bij 40 cm. Zo liet hij zich inspireren door de halffabricaten en de productiewijze van Jingdezhen, waar elke werkplaats zijn eigen specialisatie heeft: eeuwenoude traditionele Chinese vormen vertaald naar moderne westerse autonome kunst. Tijdens een tweede verblijf later dat jaar ging Wolvers hierop door en combineerde theekommetjes met tegels. De kommetjes doopte hij in zwart slib: de donkere kleur van de aarde gecombineerd met het pure wit van porselein. Terug in Nederland monteerde hij de panelen zwevend op speciaal hiervoor

▼ *Wandobject, 2017, 30 x 26 en 30 x 13 cm*

Op de volgende pagina: ▲ *Object met kommetje, 2015, 42 x 33,5 en 8 x Ø 8 cm* ▼ *Schaal, 2017, 8 x 40 x 27 cm*

vervaardigde roestvrijstalen tafels, waardoor de kommetjes lichtjes lijken te drijven in een zacht stromende beek. Al even poëtisch als zijn andere werk. Ook thuis, in zijn eigen atelier, blijft Wolvers experimenteren met porselein. 'Hoeveel soorten porselein gebruik je nou?', vraag ik hem. 'Oh, nog steeds tien verschillende soorten...', is het antwoord.

Zijn liefde voor het materiaal komt ook tot uiting in de workshops die hij geeft: 'Ik wil keramiek promoten, vooral wat betreft porselein. De liefde ervoor opkrikken. Ik wil niet zozeer de techniek overdragen, maar mensen verder laten kijken. Ga eens naar een museum, pak een werk op, kijk eronder. En kijk ook eens naar een wc, een wasbak. Als je daar toch bent.' Ook dat is schoonheid.

Yna van der Meulen

Henk Wolvers (Wageningen, 1953) studeerde in Enschede aan de Akademie voor Beeldende Kunst (AKI) en aan de Koninklijke Akademie voor Kunst en Vormgeving te Den Bosch. Zijn werk werd bekroond met verschillende prijzen, waaronder in 1994 de INAX Design Prize. Verschillende overheidsdiensten en musea hebben zijn werk aangekocht. Hij neemt regelmatig deel aan tentoonstellingen over de hele wereld, maar heeft ook zelf twee presentatieruimten in zijn werk- en woonplaats Den Bosch: een presentatieruimte met etalage aan de Lange Putstraat 4, en een tentoonstellingsruimte in het schoolgebouw aan de Lucas van Leydenstraat 59, dat hij en zijn partner Irene van den Hurk recentelijk verbouwden tot een fraaie combinatie van woonhuis en atelier. Hij geeft er ook workshops. Daarvoor zijn nog plaatsen vrij op 26 en 27 mei. Meer informatie op zijn [site](#) of via de [mail](#).

▼ Hal in het nieuwe atelier, met wandobjecten
Op de volgende pagina: Installatie, 2012, 11 x 113 x 32 cm

Nummer 41 van de kleine K!

Wat begon met een eerste nummer van 11 pagina's is uitgegroeid tot een volwassen magazine, met interviews, stap-voor-stap artikelen en films. Met verhalen over en aankondigingen van actuele tentoonstellingen, markten en andere evenementen.

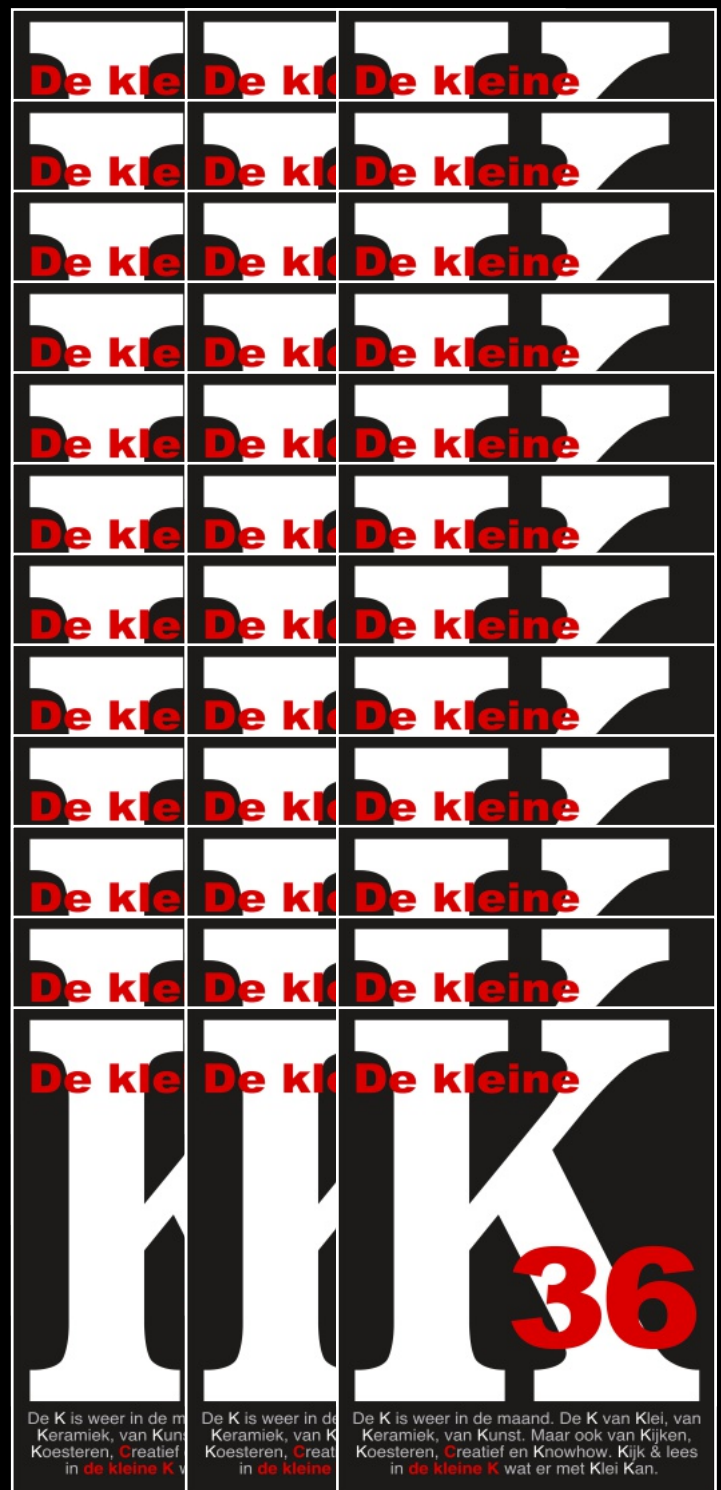
Inmiddels al meer dan 5.200 abonnees krijgen het magazine maandelijks in hun mailbox en duizenden anderen downloaden een nummer. Wij krijgen veel lovende kritieken. Over de mooie vormgeving, de saillante teksten, de actuele verhalen en de interessante knowhow.

Naast het digitale magazine is in juli 2016 het eerste boek gepubliceerd: *het grote K boek*. Met inspiratie en knowhow, voor amateurs en professionals. Ook dit boek blijkt aan een behoefte te voldoen en oogst veel waardering. Eind november 2017 kwam deel twee uit!

Al die lof komt niet alleen de uitgever toe, maar ook de schrijvers, die tot juli 2017 zonder beloning reisden en schreven. Dat hebben we veranderd. Daar is geld voor nodig. Bovendien willen we *de grote K* elk jaar uitgeven. Tot nu toe is deze investering uit eigen zak betaald, maar dat zal niet jaarlijks gaan lukken. We vragen geen abonnementsgeld om het magazine zo toegankelijk mogelijk te houden. En we vermijden subsidies om onafhankelijk te blijven.

Daarom zoeken we vrienden. Ondersteun deze plannen en word **vriend** van *de kleine K*. Of **Vriend**. Of misschien wel **VRIEND**. Als u zich aanmeldt, krijgt u jaarlijks een betaalverzoek per mail (geen incasso!) Klik daarvoor op de link op de volgende pagina.

Als u vorig jaar vriend, Vriend of VRIEND geworden bent, denkt u dan aan het overmaken van uw bijdrage? Voor de zekerheid sturen wij nog een herinnering in de juiste maand.

Maak de keramiekwereld
mooier!

Word vriend van de
kleine K

...of Vriend

...of VRIEND

en steun zo *de kleine K*, om elke maand een
mooi magazine te kunnen uitgeven
en elk jaar de papieren versie:
het grote K boek

vrienden doneren € 20 per jaar,
Vrienden € 50 en VRIENDEN € 100

Ja, ik klik hier om mij aan te melden

Natuurlijk kunt u ook gewoon doneren op
IBAN **NL68INGB0007343733** t.n.v. Stichting k+K

Chris Rijk

Reviaanse rafelranden

De discrepantie tussen concept en voltooid product, dat boeit Chris Rijk. Logisch dus dat hij graag werkt met keramiek, dat onvoorspelbare materiaal vol erotiek en religieuze symboliek, dat niets is en zich tot alles laat vormen. Het is de basis voor eigenzinnig werk dat de keramische traditie uitdaagt en tegelijk in ere houdt.

Chris Rijk (Woerden, 1995) studeerde vorig jaar af aan de HKU. 'Ik zat op een school waar heel veel aandacht was voor kunstvakken', vertelt hij. 'Ik las over de academie en ben dat toen maar gaan doen. Ik vond het gewoon heel leuk.'

Rafelranden

Als Chris en een klasgenoot in het gipslokaal een draaischijf ontdekken, beginnen ze op eigen initiatief potjes te draaien. De gipsmallen van productdesign trekken hun aandacht. 'Wij dachten: O, dat kunnen wij ook.' Het experimenteren begint. 'Wij goten gewoon een blok gips. Daar duwden we een object in. Daarop goten we dan

weer gips, en dat wrikten we dan los. Dat was heel leuk. Maar het werden heel lelijke dingen met rafelige randen. De mensen van productdesign zeiden: 'Zo leren wij dat niet, en zo hoort het niet, en dat mag toch helemaal niet. Je maakt een product en dat moet strak zijn.' En wij zeiden: 'Nee hoor!'

Bedoeling

Ontdekken wat er met vorm en materiaal gebeurt als je naar eigen welbevinden technieken toepast, dat interesseert Chris. In het werk mag dat zichtbaar zijn. 'Het leuke aan keramiek is dat het, in mijn geval tenminste, heel erg op toeval be-

*Op de vorige pagina: **Tepelvaas**, 2017, keramiek en metaal, 35 x 20 cm ▼ **Ghostvaas**, 2017, 17 x 15 cm
Alle foto's bij dit artikel: Chris Rijk*

▲ *Torso, 2017, keramiek en metaal, 50 x 40 x 25 cm*
 Op de volgende pagina: *Gebroken en getapete vaas, 2017, keramiek en tape, 35 x 20 cm*

rust. Ik weet nooit hoe het uit de oven komt. En als het dan gebarsten is, denk ik: Dan moet dit het maar zijn.' Dat zijn docenten erop aandringen dat hij zo'n werkstuk opnieuw maakt 'omdat dit niet zijn bedoeling was', vindt Chris onzinnig. 'Ik vind het dus heel leuk als het wél de bedoeling kan zijn dat het kapot gaat.'

Verschil

De afwijking tussen het gerealiseerde en het bedoelde werk boeit hem. 'Dat is iets wat me steeds bezighoudt: dat mijn werk in mijn hoofd heel anders is dan het eigenlijk is. Daar denk ik soms over na. Dat vind ik dan heel treurig en tegelijk ook heel lollig.' Een stimulans om zich juist technisch te bekwamen, vindt hij daarin niet. 'Nee, zeker niet. Hoewel, ik zou bijvoorbeeld wel

eens heel goed willen kunnen draaien of een cursus volgen. Maar daar staat dan tegenover dat ik nooit meer een lelijke pot kan draaien of een pot kan maken die per ongeluk kapot gaat.'

Klei

Chris experimenteert voortdurend met materialen. 'Maar,' zegt hij, 'ik denk dat keramiek een blijvend ding is omdat ik de ambachtelijkheid zo leuk vind.' Klei is bovendien doordrongen van religieuze symboliek. 'God heeft de mens van klei geschapen. Dat vind ik aan de ene kant heel walgelijk en aan de andere kant heel gewichtig.' Op zich geen legitieme reden om klei te gebruiken misschien, maar Reve – een belangrijke inspirator – zou om die reden voor klei hebben kunnen kiezen. Verder is klei gewoon leuk. 'Ik

vind klei een heel erotisch materiaal. Daar houd ik erg van.' Daarbij zijn de mogelijkheden nagenoeg onbegrensd. 'Klei is uit zichzelf niets en kan alles worden. Heel veel andere materialen zijn al bijna iets.' Ten slotte houdt Chris erg van de onvoorspelbaarheid van het keramische productieproces. 'Dat ken ik niet echt bij andere materialen.'

Torso

In zijn eindexamenjaar gaat Chris keramiek gebruiken voor eigen werk. Uit deze periode dateert *Torso*, die te zien is op de Keramiek Triënnale. 'In een kringloopwinkel vond ik een torso van piepschuim. Ik dacht: Die kan ik mooi gebruiken om eens een klassieke torso te maken.' In eerste instantie brengt Chris klei aan op de buitenzijde. Door de krimp barst het werk in stukken. 'Terwijl ik dat had kunnen weten.' Daarna maakt hij via een mal twee afgietsels. 'Daar smeerde ik eerst engobe op, want als je dat dan bakt wordt het zo'n leuke kleur, geloof ik. En in de werkplaats stonden van die emmers met transparant glazuur. Die moet je dan heel goed mengen, eigenlijk. Dat

smeerde ik er dan zo'n beetje overheen.' De glazuurlaag blijkt te dik en de binnenkant is niet ingesmeerd. Tijdens de stook breekt een van de torso's door materiaalspanningen in tweeën.

Een gril van Zijn hand

Chris ziet de onvoorziene breuk als 'een gril van Zijn hand'. Zo wordt *Torso* een religieus geladen beeld die 'op reviaanse wijze verwijst naar de devotie, praal en homoseksualiteit van de kerk'. Het kruisje van de tepelpiercing bekrachtigt dit. In deze hoedanigheid belichaamt het beeld zijn kritiek op de huidige kunstwereld. 'Ik vind dat de beeldende kunst tot een religieuze aangelegenheid is geworden.' Kunstvoorwerpen hebben een bijna heilige status en worden door devote kunstliefhebbers aanbeden in de kunsttempels van onze tijd, de galerieën en musea. 'Tegelijk verwijst het beeld heel basaal naar de erotiek van het lichaam van een naakte man, een gekruisigde, met tepelpiercing en een rimpelige, veel bepotelde huid.'

Sander Hendriks

▼ *Zakdoekje*, 2017, 30 x 30 x 7 cm

Op de volgende pagina: *Torso (met haar)*, 2017, keramiek en nepbont, 50 x 40 x 30 cm

Alberto Bustos

De boodschap van klei

Het werk van Alberto Bustos laat elke keer weer dezelfde tegenstelling zien: tussen groen en grijs of tussen leven en dood. Het groen wordt verpletterd door massieve blokken, maar piept er soms ook recalcitrant doorheen om te kunnen overleven. De boodschap is duidelijk: de natuur wordt bedreigd, maar zal uiteindelijk winnen.

Alberto Bustos (Spanje, 1972) is als keramist autodidact. 'Dat heeft grote voordelen: ik wist van niets en heb dus alles zelf kunnen ontdekken. Op mijn eigen manier. Dat duurde natuurlijk veel langer dan wanneer ik gewoon, zoals iedereen, les genomen had. Maar door het ontdekken van mijn eigen technieken is mijn werk ook heel persoonlijk geworden. Anders was dat waarschijnlijk niet gebeurd.'

Alberto begon na zijn middelbare school als graficus en daarnaast schilderde hij. Op van alles en nog wat: doek, shirts, schoenen. Maar het werk in het platte vlak gaf niet genoeg voldoening. Hij wilde driedimensionaal gaan werken. 'Klei was eigenlijk het eerste materiaal waar ik aan dacht. Het leek me heel gemakkelijk om mee te werken, veel eenvoudiger dan hout of metaal, maar ik kwam er al snel achter dat mijn

Op de vorige pagina: *Círculo mortal ártico*, 2015, 50 x 30 x 10 cm
▼ *Ciudad tierra*, 2017, 41 x 40 x 10 cm. Foto's bij dit artikel: Alberto Bustos

idee helemaal niet klopte. Eindeloze hoeveelheden technieken en materialen, proeven doen, stoken, wat er allemaal niet fout kan gaan... Toch motiveerde het materiaal me om ermee verder te gaan en nu, twintig jaar later, kan ik er nog steeds niet van afblijven.'

Boodschap

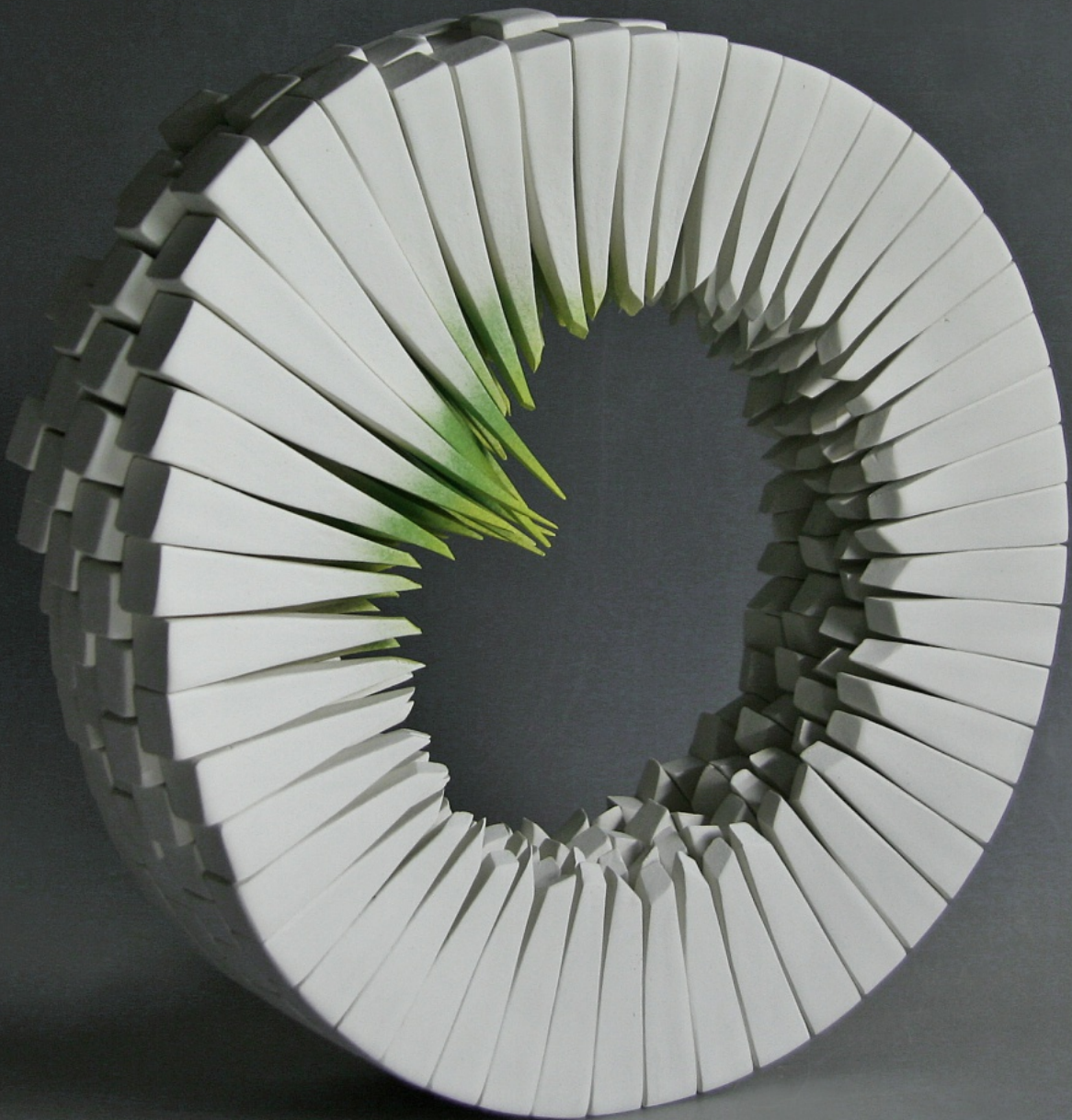
Niet de techniek vindt Alberto belangrijk, maar wat hij met zijn werk zeggen wil. 'In de keramiek neemt techniek een veel te belangrijke plaats in. Voor veel potters is het gewoon een obsessie. Voor mij is elk stuk een manier om te communi-

ceren. Het moet mijn boodschap uitdragen. Mijn gevoelens, mijn zorgen, vooral over de natuur die zo onder druk staat en waar ik zo van houd. Ik zie om mij heen wat er allemaal gebeurt, hoe ons milieu verpest wordt, hoe nadelig dat voor ons mensen is. Mijn werk moet daar de aandacht op vestigen.'

Inspiratie van buiten

De natuur is zijn belangrijkste inspiratiebron. Al sinds zijn jeugd is hij altijd buiten te vinden, op zoek naar planten en dieren. Nog steeds gaat hij naar buiten als het even kan: 'Als ik niet aan het

Op de vorige pagina: *Alumbrada*, 2017, 37 x 22 x 18 cm ▼ *Necesito tu tierra #26*, 2017, 38 x 35 x 8 cm
Op de volgende pagina: *Insostenible*, 2016, 65 x 27 x 25 cm

werk ben, loop ik in de natuur, wandelend en klimmend in de bergen. Ik doe er ideeën op en vind structuren die ik later kan gebruiken. Vroeger, toen ik nog in Valladolid woonde, was er veel minder gelegenheid om de natuur in te trekken dan nu, hier in Barcelona, waar ik sinds een paar maanden woon.'

Alleen handen

Alberto heeft geen vaststaande manier van werken. Hij gaat gewoon aan de gang als hij daar behoefte aan heeft. 'Vooral 's nachts duik ik mijn atelier in. Ik doe mijn ogen dicht en in de stilte van de studio stel ik me het stuk voor dat ik wil gaan maken. Soms maak ik schetsen op papier, maar eigenlijk werk ik liever direct in klei.' Daarvoor gebruikt hij steengoed en porselein, zo uit het pak, en modelleert met zijn handen. De enige techniek die hij gebruikt, is het slaan van uitgesneden strips op een houten plank, waardoor ze hun typische conische vorm

krijgen. 'Voor de rest gebruik ik alleen een tandenborstel en een zeefje. Daarmee breng ik de pigmenten op de klei aan. Ik stook dan ook bijna altijd maar één keer. Niet al te hoog om de kleuren helder te houden. Het opbouwen gebeurt meteen op een ovenplaat, want op die manier loop ik het minste risico met het toch wel heel kwetsbare werk dat ik maak.' Het drogen gebeurt dus ook in de oven.

Het is duidelijk dat Alberto zijn eigen weg gevonden heeft. Wel met hulp van ene Carmen, de mysterieuze vrouw die hem ondersteunde. Bijzonder voor iemand uit een niet-artistieke familie. 'Ik herinner mij dat mijn vader eens aan mijn moeder vroeg of ze zeker wist dat ik zijn zoon was, omdat hij niet begreep hoe ik zo handig geworden was met keramiek. Zelf had hij nooit iets artistieks gepresteerd...'

Klik hier om Alberto Bustos aan het werk te zien

Klik hier voor een masterclass van Alberto Bustos

▼ *R-evolución*, 2016, 92 x 51 x 29 cm
Op de volgende pagina:
Desahucio, 2016, 47 x 45 x 22 cm

**Nederlandse
Keramikopleiding**

KRIJG EEN KICK VAN KERAMIEK!

Wij zijn hét opleidingsinstituut voor professionele cursussen en masterclasses! Voor zowel de beginnende als de gevorderde keramist...

Het complete cursusaanbod en het inschrijvingsformulier staan op onze website!

Nederlandse Keramikopleiding

Winterdijk 4a, Gouda

0182 - 515 274

www.keramikopleiding.nl

LA CÉRAMIQUE

KERAMIEKCURSUSSEN IN FRANKRIJK

Leren en genieten in Cordes sur Ciel of La Borne
Werken onder leiding van professionele keramisten

In 2018 onder andere:

Monika Debus - Zoutglazuur bij lage temperatuur
Pep Gomez - Decoraties op steengoed
Fernand Everaert - Terra sigillata
Fritz Rossmann - Porselein
Richard Dewar - Zoutglazuur
Shozo Michikawa - Klei op z'n Japans

Klik hier

voor deze en veel meer cursussen

of kijk op www.laceramique.com | +33 (0)563537297

Internationale Keramikmarkt Dwingeloo

Margot Thyssen

Margot Thyssen

**Hemelvaartsdag
Donderdag
10 mei 2018**

90 keramisten

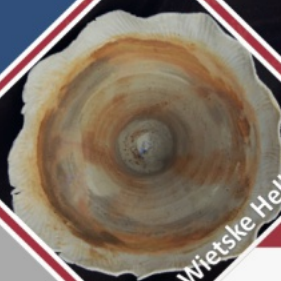
Diverse demonstraties en attracties

10.00 tot 17.00 uur, De Brink - Dwingeloo
Entree € 3,- kinderen tot 12 jaar gratis

www.keramikmarktdwingeloo.nl

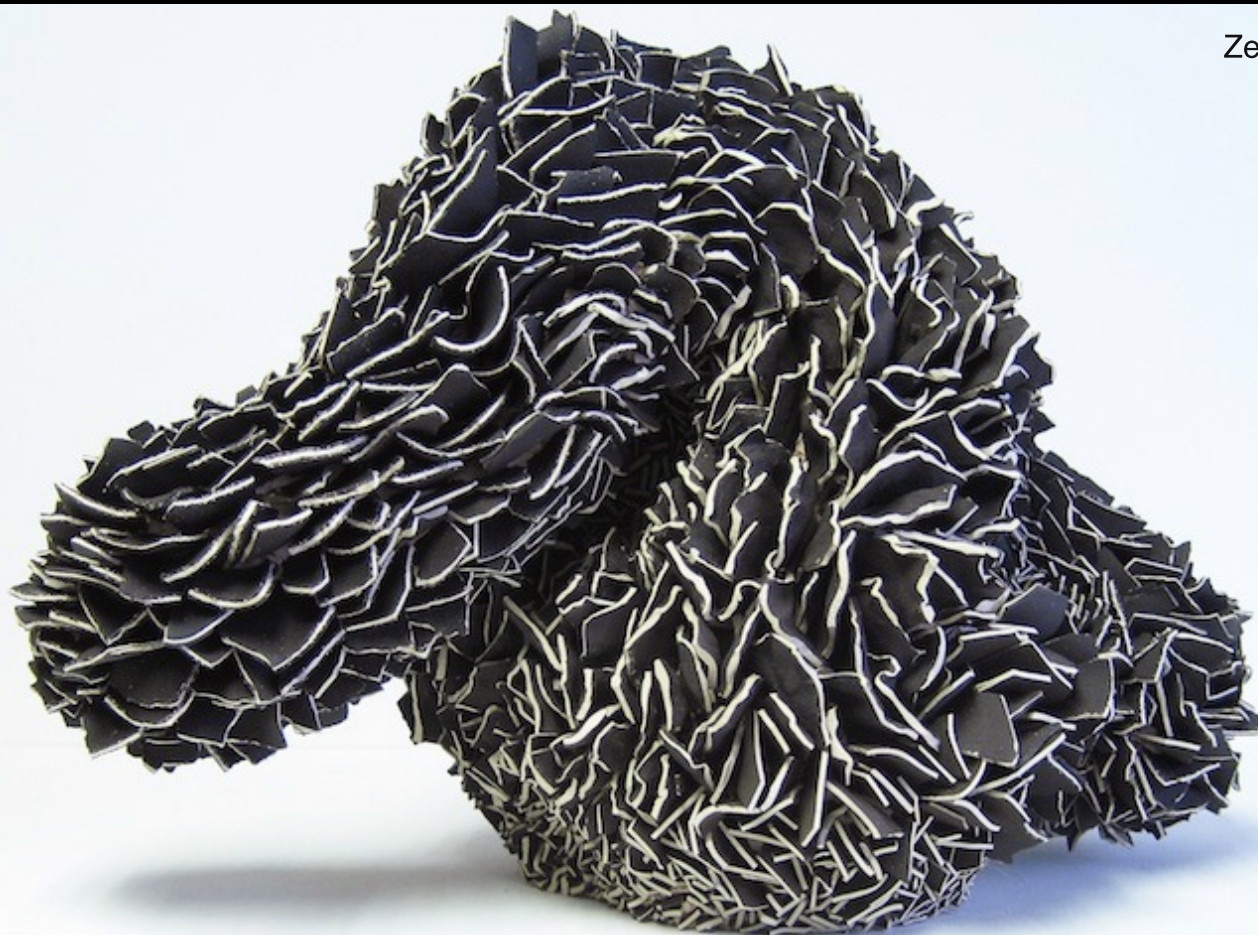

Wietse Hellinga

Wietse Hellinga

Zemer Peled

Kirsten Coelho

Yves Malfliet, *Golden Shower*, 2014,
collectie Musée Magnelli, Vallauris
(FR), foto: Sylvain Deleu

Meer dan 5300 abonnees bereiken? Adverteer in de kleine **K**

DIT IS EEN REGELADVERTENTIE. Dus zonder plaatjes. En dus goedkoper: maar € 1,50 / regel. Naar wens uitgevoerd: met **kleur**, *cursief* of **vet**. **EEN GROTE KOP KOST NIETS EXTRA!** Er gaan dan wel minder tekens op een regel... Dit jaar de eerste plaatsing gratis! Deze advertentie kost € 10,50. [Klik](#) om contact op te nemen.

Al vriend van de kleine **K?**

Méér dan draaischijven!

Silex Totaal Service b.v.

De Meerheuvel 5,
5221 EA 's-Hertogenbosch
Tel. 073 - 631 25 28
info@silex.nl

Meidoornpassage 9
8091 KS Wezep
Tel. 073 - 631 54 05
www.silex.nl

Kreatief in Keramiek

**INTERNATIONALE
GLAS- & KERAMIEKMARKT
zondag 27 mei 2018**

**in- en outdoor
10 t.e.m. 18 uur**

Inkom 3 € - Gratis parking

**Gemeenschapscentrum Den Breughel
Wespelaarsesteenweg 85
3150 Haacht - België**

Ontdek tijdens de vijfde editie van de Internationale Glas- en Keramiekmart de veelzijdigheid van deze kunstenaars die zowel abstract als figuratief werk tonen, hun pottenbakkers- en sieradenkunst tentoonstellen, U verrassen met dagelijks gebruiksgoed, monumentale objecten en U doorlopend laten genieten van diverse demonstraties.

Knowhow

De experts:

José Fijnaut en Maria Stams

José Fijnaut (1965) en Maria Stams (1956) vormen samen *Koppig Limburg*. Ze boetseren portretten en doen dat op een heel bijzondere manier: elk maakt tegelijkertijd een portret van een model, dat tijdens het boetseren geïnterviewd wordt. De vragen stelt Marie-José Moers of Jacqueline Römers. Op deze manier is het model afgeleid van zijn modelfunctie, komt tot rust en tijdens het meestal interessante gesprek is er een levendige mimiek. Dat levert de nodige invalshoeken op voor de kunstenaars: telkens een andere uitdrukking. Dat maakt het makkelijker om de volumes in te schatten en de persoonlijkheid aan te voelen. Ze zetten hun bok tijdens het werk telkens ergens anders neer om het model van alle kanten te kunnen bekijken. Inmiddels heeft het tweetal op deze manier hon-

derden portretten gemaakt. Het rek in het gezamenlijke atelier staat helemaal vol. Ik herken bekende gezichten: koning Willem-Alexander, Onno Hoes, Gerd Leers. En er zijn veel portretten van meer en minder bekende mensen, vooral uit het Limburgse: musici, ondernemers, burgemeesters, docenten, rechters, studenten, huisartsen, acteurs, filosofen, kinderen, moeders, vaders. Het is interessant om te zien hoe die duoportretten verschillend en toch gelijkend zijn. De persoonlijkheid van de maker komt er ook in tot uitdrukking. Juist door de verschillende houdingen van het model kan de kunstenaar net die aspecten extra nadruk geven die hij bij de persoon vindt passen.

▼ *Portretten van architect Jeanne Dekkers, 2011*
Op de volgende pagina: José Fijnaut, portret van wethouder Lex Smeets, 2011

José

Ze noemt zich geen keramist: 'Ik werk wel met klei, maar ook met heel veel andere materialen, zoals brons, kunststof, ijzer en zelfs pluche. Ik voel me beeldhouwer en kies het materiaal dat past bij het beeld dat ik voor ogen heb.' Ze ging naar de ABK (Academie Beeldende Kunsten, tegenwoordig de Zuyd Hogeschool) in Maastricht en had daar les van onder anderen Appie Drielsma. 'Het was echt een klassieke opleiding, daar ben ik nog steeds zo blij om, want ik heb daar de belangrijkste dingen opgestoken: anatomie en leren kijken.'

Wat is kunst? 'Voor mij is het een klankbord van mijn leven. Of, zoals mijn zoon van – toen – acht zei: 'Met kunst maak je je gevoelens na.' Herinnering en verbeelding vloeien in elkaar over. Voor mij moet het eerlijk zijn en vrij.' Boetseren is duidelijk haar lust en haar leven. Ze geeft er les in aan de Zuyd, aan een basisschool en aan volwassenen.

Maria

Al vroeg was er de droom om beeldhouwer te worden. 'Op de basisschool al. We lazen een keer in een boek over een beeldhouwer. Dat opende een deur naar mijn hart. Later, toen ik op de middelbare school zat, kwam er op een plek waar ik dagelijks langs fietste een beeld te staan van **Eugène Dodeigne**. Eerst vond ik het nogal vormeloos, maar toch ging het me elke dag meer raken, tot ik wist dat ik beeldhouwer wilde worden.' Omdat ze dacht dat een kunstzinnig beroep niet in de lijn van de opvoeding lag, koos Maria toch voor de Pedagogische Academie. Ze kreeg een baan op een school en volgde de opleiding Creatieve Handvaardigheid. Daarna ging ze naar de academie in Maastricht, waar ze José ontmoette. Ook Maria vindt zichzelf geen keramist, maar door haar inmiddels lange docentschap aan de academie is klei haar materiaal geworden. Na de geboorte van haar dochter concentreerde ze zich op model en portret. 'Ik wil de grote lijn, de houding en het gebaar verbeelden en daarmee mensen raken, net als dat destijds met mij gebeurde.'

▼ Maria Stams, *Urn voor het leven*, 2012

240 Portretten

Toen José en Maria elkaar leerden kennen op de academie in Maastricht, bleek portret boetseren hun beider passie. Sinds die tijd werken ze samen, sinds 2009 intensiever. Dat kwam door het idee, samen te gaan portretteren terwijl er met het model over kunst gesproken zou worden. Een van de modellen was Stijn Huijts, nu directeur van het Bonnefantenmuseum Maastricht. Hij nodigde de twee uit om 2 x 120 portretten in Heerlen tentoon te stellen, samen met de interviewverslagen. Er was vier kuub klei voor nodig en het project bleek verslavend.

Aan het werk...

Op de volgende twee pagina's vindt u een foto-impressie van het maakproces van de portretten van Lex Nelissen, cultureel ondernemer uit Kerkrade. Hij wordt geïnterviewd door historica Marie-José Moers. Na de eerste schetsen op papier

groeien de portretten stap voor stap. Het interview is spannend: het is moeilijk om de aandacht bij het filmen te houden. Met de bokken telkens in een andere positie kijken de twee kunstenaars van alle kanten naar het model en bouwen met steeds kleinere plukken klei hun portretten op. De schetsen blijven de hele tijd belangrijk, want ze geven een goede basis voor de volumes en verhoudingen. De kennis van de menselijke anatomie en natuurlijk de grote ervaring van de twee kunstenaars doet de rest. Frappant is, dat er niet naar een gelijkenis gewerkt wordt. Die komt vanzelf, door goed te kijken, aan te voelen wat belangrijk is. De handen doen het, niet het hoofd.

In maximaal twee uur zijn de portretten klaar. Ze worden daarna niet meer aangepast, alleen uitgehoud. Ten slotte is er nog de stook.

Op de vorige pagina: ▲ José Fijnaut, *Atelier with Painted Dog*, 2015, 10 x 5 x 9 cm ▼ José Fijnaut, *Shot by the Game*, 2015, 15 x 10 x 7 cm
▼ Maria Stams, *Elementen in Gees*, 2012

Klik hier voor de speciaal voor de kleine **K** gemaakte film over het tegelijkertijd maken van twee portretten door José en Maria

De grote K

Het nieuwste deel is uit!!

Ook deze nieuwe *grote K* is een bron van inspiratie en knowhow en mag in geen enkel atelier ontbreken.

Belangrijke vragen komen aan de orde: Hoe vind ik mijn eigen weg, mijn eigen stem, mijn eigen manier om me in klei uit te drukken? En als ik die wel al gevonden heb, hoe realiseer ik dan mijn werk? Met welke materialen, technieken en gereedschappen? Bekende en beroemde kunstenaars geven in dit boek hun persoonlijke antwoorden. En geven bovendien inzicht in hun technieken met duidelijke voorbeelden. U kunt ze stap voor stap volgen.

U kunt dit nieuwe deel bestellen in de **webshop** van de *kleine K*.

Het grote K boek 2

HET grote KERAMIEK inspiratie en knowhow BOEK
Mels Boom, 2017, Stichting k+K, 256 pagina's,
A4 (210 x 297 mm), paperback, genaaid, gedrukt op
papier met FSC-merk, kleur, Nederlandstalig,
ISBN 978-90-825430-1-8, € 35,-.

Reacties op de boeken:

‘Dat is goed nieuws! Die gaan we weer bestellen!’

‘Weer mooi werk geleverd!’

‘Een uitzonderlijk kwalitatief boek dat de keramiek behandelt met eerbied en diversiteit.’

‘Verrassend, interessant, fraai vormgegeven boek. Ben er blij mee!’

‘Ook in dit boek fantastische foto's en achtergrondinformatie. Top!’

‘Een musthave!!! Ik ben er heel blij mee!’

‘Ik vind het ook een prachtig en inspirerend boek. Bedankt eveneens voor de correcte levering.’

‘Mooi boek: ik heb er net heerlijk in zitten lezen.’

‘Dankjewel voor zoveel pracht en weelde.’

‘Fantastisch boek! Kan ik iedereen aanbevelen!’

‘WOW!! The book came in the mail. It is GLORIOUS!’

Zirkoniumoxide

Het element zirkonium is een overgangsmetaal, dat gewonnen wordt uit het mineraal zirkoon, dat grotendeels bestaat uit zirkoniumsilicaat (ZrSiO_4). Het gedolven zirkoon wordt voornamelijk gezuiverd en verwerkt tot zirkoon en zirkoniumdioxide (ZrO_2). Dat gebeurt voor het grootste deel in Australië en Zuid-Afrika. Het element werd aan het einde van de achttiende eeuw ontdekt. De belangrijkste toepassingen zijn als grondstof voor gietmallen en voor keramische producten.

Samenstelling

Als materiaal voor keramiek zijn vooral het oxide (ZrO_2) en het silicaat (ZrSiO_4) van belang. De respectieve molecuulmassa's zijn 123,2 en 183,3. Geen gloeiverlies.

Klei

In kleimassa's worden zirkoniumverbindingen normaal niet gebruikt.

Glazuur

Zirkoniumverbindingen worden in glazuren toegepast om ze opaak te maken. De witte kleur die ermee verkregen wordt, is helderder en harder dan de kleur die ontstaat bij het toevoegen van tinoxide. Tin geeft een zachter en mooier wit, maar is veel duurder. Bij de keuze tussen zirkoniumdioxide en het silicaat speelt de prijs ook een belangrijke rol. De werking van het oxide is minder goed dan die van het silicaat, terwijl het laatste beduidend goedkoper is. Bij het gebruik van het silicaat moet wel rekening gehouden worden met het feit, dat daarmee extra kwarts wordt ingevoerd.

Toevoeging van zirkoonverbindingen maakt het glazuuropervlak harder en beter chemisch bestendig. Het kan, door het stijver maken van de smelt, leiden tot glazuurfouten.

Kleur

Wit.

Uitzetting

Heel laag.

Smeltpunt

Zirkoniumdioxide: 2680 °C, zirkoniumsilicaat: 2700 °C.

Veiligheid

Zirkoniumdioxide en -silicaat zijn op zich niet giftig, maar inademing van stof levert wel gezondheidsrisico's op. Draag daarom een masker en handschoenen bij het werk.

Kosten

Zirkoniumdioxide 32,00 €/kg, zirkoniumsilicaat 10,00 €/kg.

Kleur in de keramiek

Deel 2 Kleurcontrasten (B)

Kleur is een belangrijk element in het werk. De theoretische achtergrond ervan geeft inzicht in de manier waarop kleur kan worden toegepast. Boekenvol zijn over het gebruik van kleur in de schilderkunst geschreven, over kleur in de keramiek is minder bekend. Wat 'doet' kleur precies en waarom 'doet' het dat? Deze korte serie artikelen vertrekt van de ingewikkelde kleurtheorie naar de praktijk van het werken met kleur in de keramiek. Deel 1 Kleurtheorie werd gepubliceerd in K36. In K39 was deel 2A te vinden, over de eerste drie kleurcontrasten uit de constructieve kleurenleer van Johannes Itten. Deze en volgende keer het vervolg op de kleurcontrasten. Later volgen thema's, interpretaties en oefeningen.

Door Yna van der Meulen

De zeven kleurcontrasten*

Kleuren kunnen elkaar versterken of verzwakken, dat wordt *kleurcontrast* genoemd. Johannes Itten beschouwde de contrastwerking van kleuren en de ordening daarin als de basis voor esthetisch kleuronderzoek. Hij onderscheidde zeven kleurcontrasten, die onderling dermate verschillen in hun optische, expressieve en constructieve werking, dat het de moeite loont ze elk afzonderlijk uitgebreid te bestuderen.

4. Complementair contrast

Complementair contrast ontstaat door kleuren naast elkaar te zetten die in de kleurencirkel recht tegenover elkaar staan. Dit is het sterkste kleurcontrast. (Dat geldt nog meer voor de complementaire kleuren in het CMYK-systeem dan voor die in de kleurencirkel van Itten.) Bij complementaire kleuren komt de kleurwerkelijkheid overeen met de kleurwerking; beide kleuren versterken elkaar. De complementaire kleuren geel en paars vormen ook een sterk licht-donkercontrast; roodoranje en blauw-groen het sterkste warm-koudcontrast; rood en groen hebben eenzelfde helderheid en lichtkracht.

Volgens de kleurenleer van Itten zijn twee kleuren complementair als ze in gelijke menging een neutraal grijs op-

Deze kleurencombinatie vormt zowel een complementair contrast als een sterk warm-koud contrast. [Philippe Buraud en Jacqueline Hoerter](#) brengen eerst terra sigillata's aan, dan vindt, na de elektrische stook op 980 °C, ook nog een rookstook plaats. 'De meeste terra sigillata is oranje, bruin of zwart. Maar wij wilden wat anders en dat lukte. De spontane kleurschakeringen verzachten de strakke vormen.'

(zonder titel, 2013, Ø 22 cm, foto: Philippe Buraud)

Een 'waterige' – en naar mijn idee zeer vrouwelijke – variant op een (min of meer) complementair contrast. Werk van [Tessa Eastman](#): 'Ik heb deze zachte, min of meer complementaire kleuren gekozen om de harde punten zachtheid en warmte te verlenen. Ik kijk altijd naar de natuur als ik werk wil ontwikkelen dat een vreemde ambiguïteit moet hebben. **Spikey Subservient Creature** is geïnspireerd op zaad van de Mexicaanse Aztekium ritteri cactus, prachtig door de microscoop gefotografeerd door wetenschapper en kunstenaar Rob Kessler. Ik houd van de tegenstelling tussen de twee delen. Ik heb hiervoor een scala aan zachte, pastelkleurige glazuren gebruikt die het beste in elkaar naar boven halen. Voor het staartachtige deel heb ik tinten glanzend seringenviolet gebruikt; mat babyblauw en roze met pastelgeel zijn met zorg uitgekozen voor het puntige deel, zodat de agressieve vormen een zachte en uitnodigende uitstraling zouden hebben. Subservient (slaafs of onderdanig in het Nederlands) staat – volgens het woordenboek – voor: 'Gewillig zijn datgene te doen wat anderen willen, of je eigen wensen minder belangrijk vinden dan die van anderen.' En ik zie verband tussen dit vreemde keramische wezen en de mens, als iemand probeert zich in bepaalde opzichten zo aan te passen aan anderen, dat hij of zij afweerpinnen gaat ontwikkelen en andere, meer vormeloze uitsteeksels.'

'De glazuren zijn in lagen met de kwast aangebracht; met na elke laag een stook tussen 1100 en 1260 °C. Dat betekent – inclusief de biscuitstook – zes stoken. Het voordeel van kwasten is dat er geen giftige stoffen in de lucht vrijkomen zoals dat bij spuiten het geval is. En het werkt bovendien zuiniger, zodat ik slechts kleine hoeveelheden hoeft te mengen. Tijdens de stook rustte het werk op steunen, omdat het geen duidelijke basis heeft. Het geheel stond op een plaat van klei met een laag zand erop, zodat eventueel afdruppend glazuur zich niet aan de ovenplaat kon hechten.' (**Spikey Subservient Creature**, 2017, 30 x 28 x h 25 cm, foto: Mitchell Sams)

leveren; in het CMYK-systeem zou dat zwart zijn en in het RGB-systeem wit, aangezien twee complementaire kleuren samen altijd het hele spectrum aan kleuren in zich dragen (zie deel 1). In schilderijen met complementair contrast worden tegelijkertijd vaak de mengkleuren van beide uitersten gebruikt, om deze bij elkaar te trekken. In de natuur zijn zulke mengkleuren overvloedig te vinden, vooral van rood en groen.

5. Simultaancontrast

Als een bepaalde kleur sterk aanwezig is te midden van een neutraalgrijze omgeving (of omgekeerd), lijkt het grijs de complementaire kleur ervan aan te nemen. Dit is het simultaancontrast. Blijkbaar heeft het oog er 'behoefte' aan de 'ontbrekende' kleuren te completeren, het zoekt evenwicht. Om dezelfde reden ontstaat er eveneens een nabeeld in de complementaire kleur als je enige tijd intensief naar een bepaalde kleur hebt gekeken (dat geldt ook voor zwart-wit afbeeldingen), het zogenaamde succesiecontrast. Het ene verschijnsel treedt dus gelijktijdig op, het andere kent een tijdsverschil.

Julia Huteau weet als geen ander met contrasten te spelen. Haar recente werk gaat over vorm en kleur en hun wederzijdse beïnvloeding. Daarmee geeft ze haar objecten een heel eigen karakter en weet ze de toeschouwer op het verkeerde been te zetten. Het getoonde werk is een eenvoudige sculpturale vorm van porselein met een beschildering van parallel lopende stroken gekleurd porseleinslib. Er is een suggestief kleurverloop van oranje naar het complementaire blauw. Julia Huteau over haar werk: 'Kleur speelt een belangrijke rol in mijn werk, want het is kleur geweest die me naar deze vormen heeft geleid. **De l'espace entre les couleurs** is een van de series waarin ik vormonderzoek doe middels gekleurde keramische sculpturen. Ze zijn zowel gebaseerd op theorieën over objectieve kleurverhoudingen als op kosmische en wetenschappelijke concepten als transformatie en expansie. Bijvoorbeeld met kleuren die zich tegenover elkaar op de kleurencirkel bevinden, al dan niet gecombineerd met neutraalgrijs. Met dank aan Itten. Vormen kunnen me fascineren of vervelen. Daarom wil ik vormen scheppen die buiten elk referentiepunt staan. Zo vind ik uniek werk. Wat ook mijn inspiratiebron moge zijn, ik zoek het grote onbekende, datgene wat nog niet ontdekt is in de wereld, in het universum en – meer persoonlijk – in mezelf.'

(De l'espace entre les couleurs, 2017, 15 x 15 x 12 cm, foto: Julia Huteau)

Het simultaancontrast is in feite niets anders dan de zoektocht van het oog naar de complementaire kleur bij een bepaalde kleur. Het effect doet zich ook voor bij twee zuivere kleuren, die niet helemaal complementair zijn. Beide kleuren proberen dan de ander in een complementaire positie te duwen. Hetzelfde gebeurt als rood en geel in een compositie niet op een blauwe achtergrond, maar op een blauwgroene achtergrond worden gezet; daarmee is de harmonie verbroken. Een sterker licht-donkercontrast of een kwantiteitscontrast versterkt het simultaancontrast. Voor een 'trillend' effect worden wel complementaire kleuren

naast elkaar gezet (bijvoorbeeld in strepen), waarvan de één een fractie lichter is gemaakt, waardoor de kleuren als het ware 'botsen'. Het effect wordt soms gebruikt in abstracte kunst, en ook in 'kijkgrapjes'. Ook hier zoekt het oog evenwicht en vindt het niet.

Reclame- en ook andere teksten worden wel in simultaancontrast gezet, om meer op te vallen. Vaak bevordert dit niet de leesbaarheid en roept het eerder irritatie op. Een (afgezwakt) simultaancontrast met een meer of minder neutraal grijs vlak of achtergrond kan ook de levendigheid van een compositie vergroten als in het grijs de complementaire kleur lijkt door te schijnen; het suggereert diepte en contrast. In veel gevallen is simultaancontrast echter ongewenst. Je kunt dit contrast verminderen of zelfs verhinderen, door wat van de hoofdkleur bij het neutraalgrijs te mengen. Versterken kan ook: door wat van de complementaire kleur bij het neutraalgrijs te voegen.

* Johannes Itten, *Kunst der Farbe*

Neutraalgrijs blijft niet onberoerd met zulke felle kleuren ernaast: simultaancontrast.

Maria Wojdat over deze werken: 'Voor mij zijn kommen abstracte objecten en ik gebruik kleur om de vorm te segmenteren en te definiëren: de buitenkant, de rand, de binnenkant. Het wandobject heb ik gemaakt als een abstracte verschuiving van de lijnen, vlakken en kleuren die ook in mijn komvormen zijn te vinden; gearrangeerd en gecomponeerd tot nieuwe vormen in een andere dimensie. Na de biscuittstook dek ik delen af en spuit daarna met sinterslib; elke kleur wordt afzonderlijk aangebracht en gestookt.'

(▼ groot 'abstract' wandobject, 2016, Ø ca. 51 cm, ▼▼ groep van 4 kleine kommen, 2015, elk h 8 cm, foto's: Maria Wojdat)

Oranje met blauw is een heel veel gebruikte kleurencombinatie, in vele varianten, complementair of net niet.

▲ Nieuw werk van [Ellen Rijdsdorp](#): 'Ik werk heel erg op gevoel. Ik heb geen vastgesteld plan, maar zoek altijd naar harmonie in kleur en vorm. Ik heb geen boodschap met mijn werk, behalve dat ik hoop dat men het als prettig ervaart. Ik heb totaal geen behoefte om te shockeren of een heftige reactie op te roepen. Ik zoek altijd een contrast tussen een gladde strakke vorm (meestal een komvorm in het midden) en daarbuiten mag er binnen een structuur van alles gebeuren. Maar er is altijd een kader. Wellicht om het in de hand te houden? In de gladde komvorm ligt ook nog

een plasje hoogglanzend felgekleurd glazuur. Ook weer als contrast op de matte komvorm.' (zonder titel, 2017, foto: Richard Jonker)

◀ [Henneke Chevalier](#) over haar werk: 'Mijn objecten zijn abstracte verbeeldingen van lucht, landschap en architectuur. Ik laat me bij het decoreren altijd leiden door de vorm. In dit geval is dat de geplooid binnenvorm. Ik versterk met mijn decoraties de vorm, tast die aan of probeer de toeschouwer juist even op het verkeerde been te zetten. Soms begin ik intuïtief, soms na lang bestuderen, met potlood een patroon aan te brengen. Ik gebruik afplaktape om delen af te plakken, die ik bij de eerste stook nog niet geglazuurd wil hebben. Dan spuit ik de eerste kleur. Meestal beginnend met de donkerste. Van te voren heb ik wel al bepaald welke kleur ik de binnenvorm geef: die blijft effen en daar stem ik de andere kleuren op af. Na het afpellen van de tape wordt het stuk gebakken. Daarna plak ik de geglazuurde delen af en spuit ik de volgende kleur. Zo behoud ik de strakke lijnen tussen de verschillende motieven. Ik gebruik glazuren die ik zelf ontwikkeld heb en die ik inkleur met de pure metaaloxides kobalt, koper en nikkel. Alleen voor rood neem ik een synthetisch kleurmengsel.' (Schaaltafel, 2005, h 17 cm, foto: Roelof Feringa)

Nieuwe workshops en exposities

Delfts blauw schilderen

Paul Bartels is 48 jaar geleden begonnen als plateelschilder. Na een jarenlange opleiding intern bij de Koninklijke Porcelijne Fles te Delft, tegenwoordig bekend onder de naam Royal Delft, heeft hij de kans gekregen om zich het vak van ontwerper eigen te maken.

Tijdens deze workshop maakt u kennis met de wijze, waarop een schildering wordt opgebracht op een keramische vaas, bord of andere vorm. Wij gaan met onze eigen pigmenten op een biscuitgebakken tegel, bordje of vaasje op dezelfde wijze een decor overbrengen. Aan het eind van de les heeft u een delfts blauw ontwerp gemaakt dat u eventueel bij Keramikos kunt laten bakken.

Zaterdag 5 mei 2018 van 10.00 - 16.00 uur.

Werken met glazuur, slibs, keramische verf en pigmenten

In deze workshop leer je hoe je eigen werk kunt decoreren via de "omgekeerde glazuurtechniek". Eerst wordt op eenvoudige wijze je werk geglaazuurd en na droging, kun je er zelf je ontwerp op tekenen. Hierna wordt er gedecoreerd met keramische verf en pigmenten. Keramische verf maak je zelf. Door toepassing van deze techniek, heb je altijd zicht op je decoratie en zal deze na de stook, (glazuur en decoratie worden in een stook gebakken) onder het glazuur gezakt zijn.

Zaterdag 26 mei van 10.00 - 16.00 uur.

Nieuw: Porselein met Spaanse allure

Op porseleingebied heeft Keramikos haar assortiment weer verder uitgebreid. Dit keer met de introductie van een drietal soorten porselein uit Spanje, stuk voor stuk met hoge plasticiteit en stabiliteit. Allereerst is er een schitterend kobalt blauw, genaamd Upsala; vervolgens Black Ice met een diep grafiet-zwarte kleur; tenslotte de Aneto; een licht-doorschijnend wit porselein van hoog niveau.

Voor de baktemperaturen en andere specificaties: ga naar keramikos.nl en zoek op 'VAP'

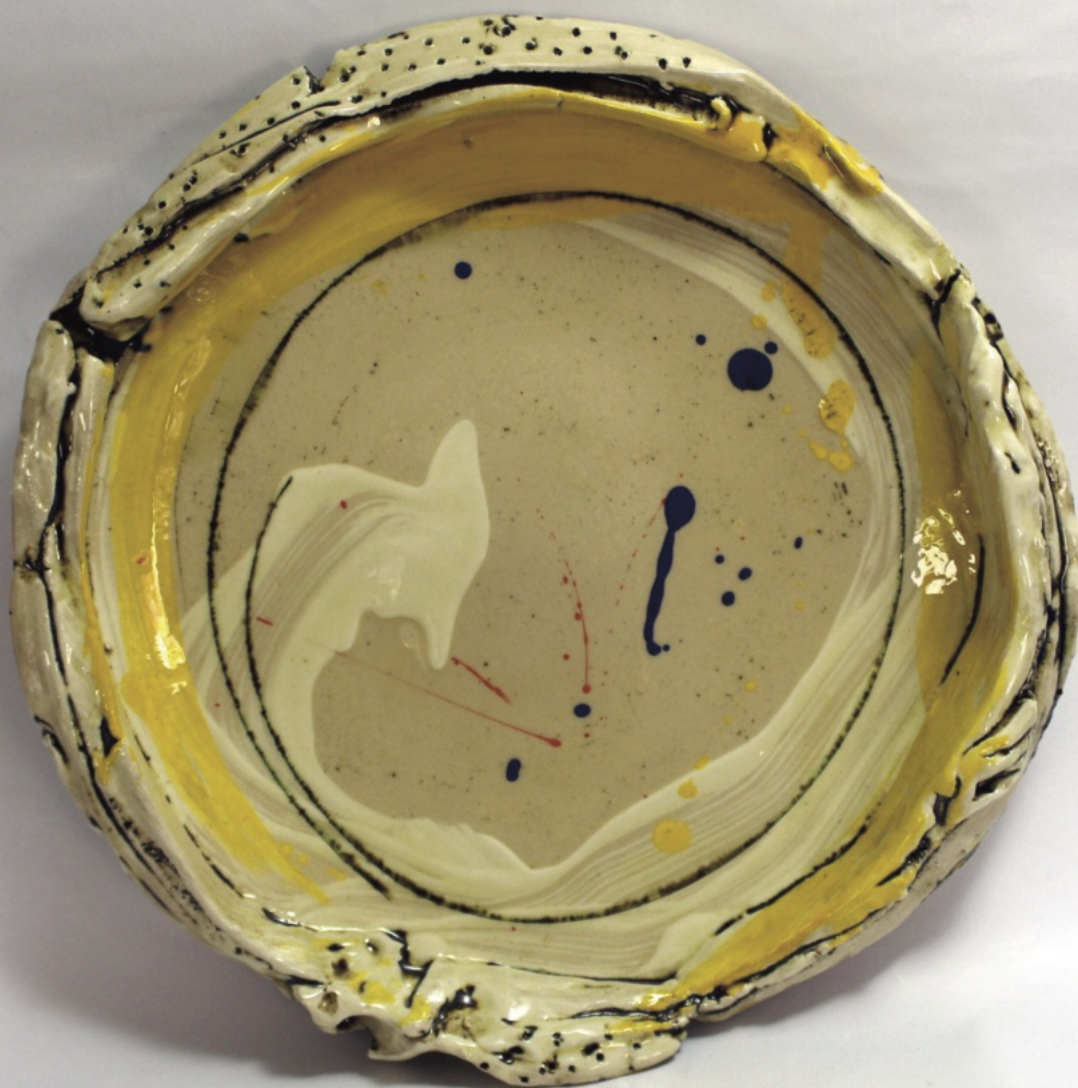
INTERNATIONALE
KERAMIEK
MARKT
SWALMEN

PINKSTEREN

20/21 MEI

2018

John Higgins GB

WWW.KERAMIEKMARKTSWALMEN.NL

Oproep

voor deelname aan de Kunstmarkt te As. De Kunstmarkt te As (BE) vindt plaats op 15 augustus 2018 van 11-17 uur. Inschrijven kan tot 1 juli 2018.

Reglement en inschrijvingsformulier: www.as.be

Kleispul

klei, gereedschappen,
grondstoffen, glazuren
Musselweg 119, Mussel
www.kleispul.nl

KERAMISCHE en SCULPTURALE EXPRESSIE

Atelier du Mouton d'Argile organiseert weer wekelijkse zomercursussen voor beginners en gevorderden. Minimaal 6 uur les per dag. Diverse technieken en materialen. 9-11 juli of 13-18 augustus of 27 augustus - 1 september. Logies en maaltijden ter plaatse. Nederlandstalige groep van circa 7 pers.

Informatie en folder: Jeanne Gosselin,
tel. 0033(0)468601912 of 0033(0)611670325
mail website

Het eerst op de hoogte
van nieuwe films van de kleine K?

Kijken naar interessante films van
anderen?

Films bekijken die eerder in de kleine
K verschenen?

Mooie oude films zien over keramiek:
Leach, Hamada, Ohr?

Klik hier en word abonnee bij het
YouTube-kanaal!

Meer dan 5300 abonnees
bereiken? Adverteer in de kleine **K**

DIT IS EEN REGELADVERTENTIE. Dus zonder plaatjes. En dus goedkoper: maar € 1,50 / regel. Naar wens uitgevoerd: met **kleur**, **cursief** of **vet**. **EEN GROTE KOP KOST NIETS EXTRA!** Er gaan dan wel minder tekens op een regel... Dit jaar de eerste plaatsing gratis! Deze advertentie kost € 10,50. [Klik](#) om contact op te nemen.

**Advertentiemateriaal voor het volgende
nummer graag aanleveren
voor 15 mei**

Te koop

keramiekatelier + 2 geschakelde huizen.
Zie funda.nl: Mussel, Zaadstukken 2

Bezoek het *kleine K* Forum!

Méér dan glazuren!

Silex Totaal Service b.v.

De Meerheuvel 5,
5221 EA 's-Hertogenbosch
Tel. 073 - 631 25 28
info@silex.nl

Meidoornpassage 9
8091 KS Wezep
Tel. 073 - 631 54 05
www.silex.nl

Kreatief in Keramiek

Foto van de maand

Faenza, Italië, begraafplaats Cimitero dell'Osservanza: fayenceportret, hangt beschut in arcade galerij, foto: Jeannette Goudsmit

Ook een leuke of mooie of interessante of gekke foto? Stuur hem op om hier te publiceren!

De kleine

Samen weten we méér

De F is weer in de maand. De F van Fe_2O_3 ,
van Functioneel, van Figuratief. Maar ook van
Fouten, Formules, **V**ragen en Fritten.
Formuleer je vraag op het **kleine K** Forum.

Podium

16e Keramiekmarkt Swalmen

Met Pinksteren vindt de *Internationale Keramiekmarkt Swalmen* weer plaats. Voor deze openluchtbiënnale heeft een jury 100 deelnemers gekozen uit 300 inzendingen. Daarbij is niet alleen gelet op kwaliteit en diversiteit, maar ook op internationaliteit. Het hoge aantal aanmeldingen van Britse potters viel op. Zou dit te maken hebben met de aanstaande Brexit?

Volgens de Brexit-aanhangers is het in zichzelf gekeerde Engeland nog altijd het eiland van weleer, maar de praktijk van alledag wijst uit dat, juist óók in de keramiek, Engeland volop in de wereld staat. De Britse keramiek heeft zich nooit geïsoleerd op zijn eiland, maar heeft altijd een open blik op de wereld gehad en invloeden vanuit de hele wereld verwelkomt.

Voor de happening van dit jaar zullen we dus in ruime mate kunnen profiteren van wat 'onze' 19 Britse pottenbakkers/keramisten ons te bieden hebben.

Het maakt ons nieuwsgierig naar het werk dat onze Engelse collega's meebrengen naar Swalmen en vanzelfsprekend ook dat van de andere tachtig deelnemers. Het belooft één groot feest te worden, de sfeer is altijd vrolijk en gezellig, we babbelen wat, we lachen wat, we drinken samen een kop koffie of een biertje, de keramiekmarkt is een unieke plek waar keramisten

De afbeeldingen bij dit artikel laten werk zien van deelnemers aan de Keramiekmarkt Swalmen

Op de vorige pagina: werk van Mark Smith

▼ Werk van John Masterton

en publiek ongedwongen samenkomen en een mooi stuk keramiek kunnen aanschaffen. U kunt er deel van uitmaken. Welkom!

Dark Room

Voor een interactie met het publiek vinden er diverse originele activiteiten plaats. Een ervan is de *dark room*, een grote verduisterde expositietent. Om misverstanden te voorkomen, u kunt er uitsluitend lichtobjecten bewonderen!

Ook aan de inwendige mens is gedacht: in de grote tent is van alles te koop om uw honger te stillen en uw dorst te lessen.

Demonstraties

Daarnaast presenteert Keramiekmarkt Swalmen op beide dagen in totaal zes interessante demonstraties die voor een educatief tintje zorgen. Ze worden georganiseerd door:

Isabelle Daucourt (FR): het draaien van heel grote vormen uit diverse segmenten.

Eva Roucka (CZ): sculpturaal werk uit een gedraaide basisvorm.

Petra Bittl (DE): porselein.

Jan Jacob & Tineke van Daale (BE): het bouwen van een groot beeld.

Tineke van Gils (NL): draaien *out of the box*.

Frans Gregoor (BE): de snijdraad, tips en tricks uit de praktijk.

Op de dagfolder staat het complete programma. Ook vindt weer de Potterie-Lotterie plaats: onder de bezoekers die op de markt een keramisch object kopen, worden maar liefst drie prijzen verloot. Deze prijzen zijn unieke keramische objecten die door de keramisten beschikbaar zijn gesteld.

Er wordt ook speciale aandacht gevraagd voor het nieuwe boek van auteur Erik Driessen over St. Joriskeramiek, met als titel *De kus van het Beeselse vuur*, met veel informatie over een kunstkeramisch atelier met unieke zoutglazuren.

LaRouche-keramiekprijs

Deze succesvolle themawedstrijd voor de deelnemende keramisten is in 2016 gewonnen door de Deense keramisten Hans en Birgitte Börjeson. De wedstrijd is een ode en herinnering aan de te vroeg gestorven Jan Crins, inspirator bin-

▼ *Werk van Nicholas Marsh*

▲ Werk van Wendy Lawrence

nen de stichting. De prijs, groot € 1000,-, wordt toegekend aan de keramist die het thema van dit jaar, *Eureka*, het beste en meest origineel uitwerkt. De werken zullen door een vakkundige jury beoordeeld worden en tentoongesteld in een speciale expositietent. Op zondagavond wordt de winnaar bekendgemaakt.

16e Internationale Keramiekmarkt Swalmen
Pinksteren, zondag 20 mei (10 - 18) en
maandag 21 mei (10 - 17)
Terrein zwembad aan de Bosstraat, tegen-
over nr. 115, Swalmen
Tel: +31 (0)475 502739 of +31 (0)6 12597256
Entree € 4.-

[Klik hier voor de Facebookpagina](#)

David Zink Yi, untitled (Architeuthis), 2010, burnt and glazed clay, 29 x 575 x 115 cm, Courtesy the artist and Hauser & Wirth. Photo: Stefan Altenburger Photography Zürich, © David Zink Yi

In Motion

In Motion: ceramic reflections in contemporary art is de grootste hedendaagse kunsttentoonstelling ooit in het Prinsessehof. Monumentale installaties van gevestigde kunstenaars en opkomend talent uit Oost en West vullen de zalen. Met hun werk tonen Céleste Boursier-Mougenot (1961), Roger Hiorns (1975), Meekyoung Shin (1967), Claire Verkoyen (1959), Geng Xue (1983) en David Zink Yi (1973) dat de ontwikkelingen rond keramiek wereldwijd volop in beweging zijn. De installaties variëren van een levensgrote inktvis in een plas inkt tot een totaalervaring waarin een bad met tientallen porseleinen schalen oplicht in een donkere ruimte.

t/m 6 mei
Keramiekmuseum Prinsessehof
Grote Kerkstraat 11
8911 DZ Leeuwarden
Open: dinsdag t/m zondag 11 - 17

lees
meer

Floris Wubben, Pressed Ceramic Vases, made from stoneware, 2012

Design#3

In deze solotentoonstelling presenteert ontwerper Floris Wubben (1983) zijn nieuwe werken, die gemaakt zijn met een zelfontworpen machine. Door kracht uit te oefenen op de machine, drukt Wubben zijn stempel op het eindresultaat en is ieder object uniek. De ontwerper geeft vorm aan functionele objecten die door zijn artistieke behandeling meer doen denken aan sculpturen dan aan design.

t/m 25 november
Keramiekmuseum Prinsessehof
Grote Kerkstraat 11
8911 DZ Leeuwarden
Open: dinsdag t/m zondag 11 - 17

lees
meer

Johan Tahon, *Monk*, 2016-2017, geglazuurde keramiek, hoogte +/- 160 cm. Foto: G.J. van Rooij

Johan Tahon: Monk

Op de tweede verdieping van het Prinsessehof is het figuratieve werk van de toonaangevende Vlaamse beeldhouwer Johan Tahon (1965) te zien. De kunstenaar toont contemplatieve figuren en *albarelli* (apothekerspotten), aangevuld met kleinsculptuur, atelierschetsen en studiemateriaal. Het is Tahons eerste museale solotentoonstelling met keramisch werk.

t/m 25 november
Keramiekmuseum Prinsessehof
Grote Kerkstraat 11
8911 DZ Leeuwarden
Open: dinsdag t/m zondag 11 - 17

lees
meer

Caroline Coolen, *Carlina Vulgaris*, 2017, 195x160x200cm, steengoed, porselein en metaal

Caroline Coolen

In de reeks *EKWC@Prinsessehof* maakt het museum tentoonstellingen met werk van kunstenaars die een werkperiode in het Europees Keramisch Werkcentrum in Oisterwijk achter de rug hebben. De Belgische Caroline Coolen (1975) is vanaf 2 december 2017 uitgenodigd met haar ruige sculpturen. De keramische assemblages doen denken aan distels, voor de kunstenaar een metafoor voor het ontembare.

t/m 6 mei
Keramiekmuseum Prinsessehof
Grote Kerkstraat 11
8911 DZ Leeuwarden
Open: dinsdag t/m zondag 11 - 17

lees
meer

Loewe Craft Prize

De dertig finalisten van de tweede Loewe Craft Prize zijn bekendgemaakt. Er zijn een paar Benelux beroemdheden bij: Deirdre McLoughlin (Ierland/Nederland, foto) en Ann Van Hoey (België). Op 3 mei beslist de jury wie met de prijs (€ 50.000) naar huis gaat. Het werk van de finalisten zal onderdeel uitmaken van een tentoonstelling in The Design Museum in Londen (4 mei - 17 juni 2018).

De prijs bestaat sinds vorig jaar en wordt uitgelooft door de Loewe Foundation, opgericht door de eigenaars van de van origine Spaanse Loewe modewinkelketen.

4 mei t/m 17 juni
The Design Museum
224-238 Kensington High Street
Kensington, Londen W8 6AG
Verenigd Koninkrijk
Open: dagelijks 10 - 18
1e vrijdag van de maand 10 - 20

lees
meer

Fischer en Lee

Amerikaan Wayne Fischer woont en werkt in het zuidoosten van Frankrijk. Hij won talrijke internationale prijzen. Zijn werk bestaat uit subtiele, zachte vormen. Sensueel en lijkend op de menselijke huid. De objecten zijn deels gedraaid en vervormd. Het matte glazuur draagt bij aan de mysterieuze uitdrukking.

Koreaanse Ahryun Lee laat de grens tussen kunst, ambacht en design vervagen. Ze slaat nieuwe wegen in en probeert de traditie te overstijgen door niets als vaststaand aan te nemen. Dat doet ze onder andere door met haar stukken meerdere zintuigen tegelijk aan te spreken, bijvoorbeeld zicht en gehoor. Op die manier geeft ze het werk een nieuwe dimensie.

4 mei t/m 17 juni
Puls Contemporary Ceramics
Edelknaapstraat 19 Rue du Page (Châtelain)
1050 Brussel, België
Open: woensdag t/m zaterdag 13 - 18

lees
meer

Keramiek Triënnale 2018

Deze tentoonstelling, geïnitieerd door de NVK, laat het werk zien van 34 kunstenaars uit Nederland, België, Frankrijk, Duitsland, Engeland, Denemarken, Finland, Letland, Litouwen en Turkije. Het thema is figuratieve sculpturale keramiek. Beelden of installaties van keramiek waarin de figuratie, het herkenbare, een belangrijke rol speelt. De geselecteerde kunstenaars staan garant voor kwalitatief hoogstaand werk en een gevarieerde tentoonstelling waarin uiteenlopende aspecten van figuratie aan bod komen. Met deze internationale tentoonstelling geven het CODA Museum en de NVK een stand van zaken op het gebied van de figuratieve sculptuur.

t/m 10 juni

CODA Museum Apeldoorn

Vosselmanstraat 299

7311 CL Apeldoorn

Open: dinsdag t/m vrijdag 10 - 17.30

zaterdag 10 - 17, zondag 13 - 17

lees
meer

American Beauty

In K38 kon u het *In Memoriam* lezen van Betty Woodman. Haar werk is nu te zien in het Stedelijk Museum 's-Hertogenbosch. Dat bezit een van de belangrijkste collecties eigentijdse Amerikaanse keramiek. Dit voorjaar worden in een groot overzicht zo'n 120 stukken getoond, daterend van eind jaren vijftig tot het begin van deze eeuw. Met werk van Peter Voulkos, Kenneth Price, Robert Arneson, Diego Romero, Andrea Gill, Betty Woodman en vele anderen.

t/m 3 juni

Stedelijk Museum 's-Hertogenbosch

De Mortel 4

5211 HV 's-Hertogenbosch

Open: dinsdag t/m zondag 11 - 17

lees
meer

Lijnen van Licht

Een keramist, een schilder en een beeldhouwer weten alle drie de toeschouwer te boeien met hun spel van lijnen en licht.

Willy van Bussel, keramist, werkt uitsluitend met porselein. Hij draait zijn kommen en cilinders zo dun mogelijk. De geometrische lijnen van de decoraties accentueren de strakke vormen van zijn graciele porselein.

Aart de Lange noemt zichzelf een symboliek schilder. Zijn leesbare schilderijen gaan over houvast, verwondering en stilte. De kleuren die Aart gebruikt stralen blijheid en licht uit in de alledaagse taferelen die hij schildert. Hij weet de ziel te raken.

Liesbeth Crooijmans maakt stenen objecten waar zij zaagsneden in aanbrengt. Daardoor worden licht en ruimte gecreëerd. Met subtiele ingrepen in de steen ontstaan beelden van architectonische eenvoud, rust en verstillings met een suggestie van beweging.

Naast het werk van deze drie kunstenaars is er in Galerie del Campo een permanente expositie van de designmeubels van Jan den Uijl.

t/m 6 mei
Galerie del Campo
Drijberseweg 12
9418 PW Wijster
Open: zaterdag en zondag 13 - 17

lees
meer

Fifties in Gouds sieraardewerk

Met de schenking van de collectie van verzamelaars Ton Oud en Antoine Verschuuren – aangevuld met enkele stukken uit de eigen collectie van Museum Gouda – wordt mooi geïllustreerd hoe plateelfabrieken Tiko en Jumbo uiting gaven aan de modieuze tendensen in de jaren 50 van de vorige eeuw. Na de crisis in de jaren 30 en de Tweede Wereldoorlog, trok na 1945 de economie weer aan. Er kwam weer aandacht voor modieus aardewerk, die zorgde voor een tweede bloeiperiode in de Goudse plateelindustrie. Door de groeiende vraag kwamen nieuwe bedrijven op, die werkten naar voorbeeld van Flora en Regina. De plateelbakkerijen Tiko en Jumbo zijn daarvan twee sprekende voorbeelden.

t/m 13 juni
Museum Gouda
Achter de Kerk 14
2801 JX Gouda
Open: dinsdag t/m zaterdag 10 - 17
zondag 11 - 17

lees
meer

Geert Lap

Museum Boijmans Van Beuningen laat een presentatie zien van de recent overleden keramist Geert Lap. Het zijn werken uit eigen collectie. Lap (1951–2017) volgt zijn opleiding grotendeels aan de Rietveld Academie in Amsterdam onder leiding van de keramist Jan van der Vaart. Hij studeert af met de gerenommeerde keramisten Babs Haenen, Barbara Nanning en Irene Vonck. Hoewel elke keramist zijn eigen pad volgt, is het werk van Lap niet in een trend of tijdgeest te plaatsen en neemt het een bijzondere plek in de keramiekgeschiedenis in. Zijn werk straalt een ongekennde sereniteit, eenvoud en harmonie uit. In zijn werk streeft hij een uitzonderlijke perfectie na. De vorm die hij in gedachten heeft, moet precies zo uitgevoerd worden. Het resultaat telt en niets wordt aan het toeval overgelaten. In het werk versterkt de juiste kleur de vorm. In zijn streven naar perfectie ontwikkelt hij een eigen vocabulaire en kleursysteem. Het werk *Kleurendriehoek*, te zien in de tentoonstelling, is dan ook een van de belangrijkste werken uit zijn oeuvre.

t/m 13 januari 2019
Museum Boijmans Van Beuningen
Museumpark 18-20
3015 CX Rotterdam
Open: dinsdag t/m zondag 11 - 17

lees
meer

Jubileum SKNN

De Stichting Keramisten Noord-Nederland bestaat 30 jaar en werd opgericht om het werk van de keramisten in Groningen, Friesland, Drenthe, Overijssel, Flevoland en Noordoost-Gelderland te promoten en hun belangen te behartigen. Dat gebeurt bijvoorbeeld door het uitgeven van een gids waarin de aangesloten keramisten zich kunnen presenteren. Op 7 april verscheen de 11e editie. Daarin zijn ruim 100 keramisten opgenomen. De gids is te koop bij het CBK, op diverse keramiekmarkten of te bestellen bij secretariaat@sknn-keramiek.nl. De prijs is € 5,00.

Ter gelegenheid van het verschijnen van de gids wordt de expositie *Over ambacht en vrije expressie* georganiseerd, waar de werken van de in de gids opgenomen keramisten worden tentoongesteld.

t/m 10 juni
Centrum Beeldende Kunst
Ermerweg 88B
7812 BG Emmen
Open: woensdag t/m zondag 13 - 17

lees
meer

Kleipers

Thomas Thunig

Thomas Thunig leeft en werkt in de Oberlausitz, een traditionele pottenbakkersstreek in het oosten van Duitsland. Hier ontdekte hij al op zijn zestiende zijn passie voor keramiek en ging doelbewust te werk. Zijn grootste interesse ligt bij het zoutstoken in de houtoven. Met deze techniek ontstaan er unieke, originele werken die creatief vervormd en gedecoreerd zijn. Daarnaast gaat hij steeds weer de uitdaging van het groot draaien op de draaischijf aan, met unieke, massieve werken voor tuin en recreatief landschap als resultaat.

t/m 26 mei

Galerie Theemaas

Karel Doormanstraat 469

3012 GH Rotterdam

Open: dinsdag t/m zaterdag 9 - 17.30

zondag 12 - 17

lees
meer

Pim van Huisseling

Mijn werk bestaat vooral uit gebruiksgoed. Borden, kopjes en theekommen, Om lekker van te kunnen eten en drinken, in goed gezelschap. Schalen om fruit op te presenteren, Vazen en flessen voor boeketten. Het turquoise glazuur is mijn vertaling naar keramiek. Van het prachtige patina. Op eeuwenoud glas dat je soms bij opgravingen vindt. Ik hoop dat de gebruiker van mijn werk er net zo veel plezier aan beleeft. Als ik heb bij het maken ervan.

27 mei t/m 7 juli

Galerie Theemaas

Karel Doormanstraat 469

3012 GH Rotterdam

Open: dinsdag t/m zaterdag 9 - 17.30

zondag 12 - 17

lees
meer

Cultuurplek

Corry Sibon verzamelt kunst en biedt ook een podium aan (opkomend) talent. Daarvoor heeft zij *Cultuurplek* gecreëerd, waar filosofie, kunst en literatuur tot leven komen. Zij organiseert daar een aantal keer per jaar exposities en lezingen, waarbij het accent steeds meer op keramiek komt te liggen.

In april is op deze plek werk te bewonderen van Tineke van Gils en Pepijn van den Nieuwendijk. Speciaal voor deze expositie hebben de beide kunstenaars ook enkele werken gezamenlijk gemaakt.

t/m 29 april
Cultuurplek
Irenestraat 41
4711 CA St. Willebrord
Open: zaterdag en zondag 14 - 17

lees
meer

Monique Slegers

Fragmenten van het menselijk lichaam vormen bij Monique Slegers het uitgangspunt van haar werk. Zij is opgeleid als beeldhouwer, maar bouwt haar beelden al boetserend op. Het maken van beelden noemt zij haar grote passie. Daarnaast draagt zij haar liefde voor het vak ook uit als docent kunstgeschiedenis en beeldende vorming in het onderwijs en in workshops.

Kenmerkend voor haar werk zijn de tweedimensionale tekeningen naast haar driedimensionale beelden. Deze schaduwbeelden, zoals zij ze noemt, vormen met de beelden een harmonische eenheid. Voor Monique Slegers staan deze complementaire vormen symbool voor de tweestrijd die zij voelt tussen lichaam en geest. De plastische vorm staat daarbij voor het concrete, de tweedimensionale tekening voor het denkbeeldige. Deze tweestrijd is volgens Monique Slegers een balanceren, letterlijk en figuurlijk het in evenwicht brengen van lichaam en geest om de controle niet te verliezen.

t/m 27 mei
Het Depot Beeldengalerij
Arboretumlaan 4
6703 BD Wageningen
Open: donderdag t/m zondag 11 - 17

lees
meer

Jolanda van de Grint

Jolanda is gespecialiseerd in *saggarfiring*. Bij deze manier van stoken wordt het werk gestookt in een keramisch kapsel (saggar) samen met brandbare en kleurende materialen. Hierdoor krijgt het werk een natuurlijke uitstraling. Het proces is van vele factoren afhankelijk en dus moeilijk volledig te beheersen. Het resultaat is daarom altijd weer een verrassing. De vormen zijn eenvoudig om de patronen die ontstaan door saggarfiring volledig tot hun recht te laten komen.

t/m 28 april
Dynamische Keramiekwinkel
Kleine Hoogstraat 9
8911 HD Leeuwarden
Open: donderdag
t/m zaterdag 13 - 16.30

lees
meer

Nouveau Blue

Op 28 maart bestaat Royal Delft 365 jaar en dat wordt het hele jaar door gevierd. Hoogtepunten van het jaar zijn o.a. de tentoonstelling *Nouveau Blue: van visie tot realisatie* en het schilderen van een Delfts blauw tegeltableau door 365 verschillende mensen gedurende het jaar. Naast deze activiteiten zijn er in 2018 allerlei andere festiviteiten.

Over de tentoonstelling: In de 19e eeuw werd door Royal Delft de fundering gelegd voor het aardewerk dat vandaag de dag door producenten over de hele wereld wordt gemaakt: het nieuwe Delfts blauwe aardewerk is geboren. Een aantal personen uit de geschiedenis van Royal Delft speelden hierin een hoofdrol. Leer deze bijzondere mannen en hun innovaties kennen door een bezoek te brengen aan deze inspirerende tentoonstelling.

t/m 30 september
Royal Delft
Rotterdamseweg 196
2628 AR Delft
Open: dagelijks 9 - 17

lees
meer

Too Hot to Handle

Keramik is hot en in diverse musea worden dan ook grote tentoonstellingen georganiseerd met keramik in de hoofdrol. Het spectrum waarbinnen hedendaagse keramik zich beweegt, is in de laatste decennia enorm uitgebreid. De discipline heeft zich losgemaakt van conventies en zich ontwikkeld tot een autonome kunstvorm, doordat er grenzen zijn verlegd in beeldende, inhoudelijke en technische zin. Precies dit laat deze expositie zien.

Aan Dien Jorien Geertsma, Angelique Heffelaar, Frank Porcelijn, Sies Vrasdonk, Wil van Blokland, Nesrin During en Cecil Kemperink is gevraagd om nieuw werk te selecteren, werk dat op de een of andere manier een nieuwe stap is binnen het eigen oeuvre. Keramik is in alle gevallen het startpunt. Resultaat is een expositie die ongewone en verrassende beelden oplevert, met keramische objecten die raakvlakken hebben met schilderkunst of gemaakt zijn in combinatie met andere media zoals audio, foto, video. Er zijn wandobjecten, installaties en er is werk van zeer groot formaat dat in China gemaakt is. Een bijzondere video performance met beweeglijke kleisculpturen maakt deel uit van de expositie, waarbij het specifieke geluid van gebakken klei een hoofdrol speelt.

t/m 29 april
KunstenaarsCentrumBergen
Hoflaan 26
1861 CR Bergen NH
Open: dinsdag t/m zondag 11 - 17

lees
meer

De hutkoffer

Keramisch Museum Goedewaagen laat bij toeval gevonden materiaal zien uit het Amsterdamse atelier van Bert Nienhuis, een van Nederlands bekende keramisten uit de eerste helft van de vorige eeuw. De tentoonstelling *De hutkoffer - een unieke keramiekvondst, proeven uit het atelier van Bert Nienhuis, 1873-1960* laat niet alleen zijn proeven zien, maar ook zijn handgeschreven aantekeningen. Het museum, dat al sinds zijn stichting onderzoek doet naar Nienhuis' werk, kreeg recentelijk een eenmalige collectie atelierproeven overgedragen. Deze collectie lag 37 jaar opgeslagen op een zolder. Ze was waarschijnlijk op grond van kleine gebreken door Nienhuis zelf uitgesorteerd. Ze had beslist ook een bewaarbestemming, gezien het feit dat zich in de koffer ook een doos met persoonlijke familiebescheiden bevond. Voor de museumstaf is de nieuwe aanwinst een reden te over om beginnend met deze expositie verdere research te gaan doen. Dit ook in de wetenschap dat Nienhuis' schriftjes met keramisch-technische aantekeningen bewaard zijn gebleven en dat de te dateren stukken vergeleken kunnen worden met Nienhuis' eigen notities.

t/m 14 oktober
Keramisch Museum Goedewaagen
Glaslaan 29
9521 GG Nieuw-Buinen
Open: maandag t/m vrijdag 10 - 16
zaterdag en zondag 13 - 17

lees
meer

Kleipers

Kleistof

De Tiendschuur laat textiele én keramische kunst zien: Naai-, brei-, weef- en ander keramisch handwerk.

'Handwerken met klei' staat centraal in de nieuwe expositie in Keramiekcentrum Tiendschuur Tegelen. Eigenlijk is elk ambacht en praktisch elke beeldende kunstvorm handwerk. Een aantal keramisten doen het als het ware dubbel. Zij werken met klei én zij doen dat op zo'n manier dat het heel sterk aan het 'textiele' handwerken doet denken. Deze kunstenaars spelen in op de comeback van naaien, haken, breien en zelfs macrameeën. Ze zijn afkomstig uit veel verschillende landen, maar ze doen allemaal hetzelfde met de plooibare klei. Het resultaat is een verrassende en warme expositie die een heel nieuwe visie laat zien op het 'handwerken met klei'.

t/m 9 september
Keramiekcentrum Tiendschuur Tegelen
Kasteellaan 8
5932 AG Tegelen
Open: dinsdag t/m zondag 11 - 17

lees
meer

Schilders op keramiek

Loes & Reinier International Ceramics presenteert het werk van Petra Bittl (1970) uit Duitsland en van Tony Laverick (1961) uit Groot-Brittannië.

Beiden zijn schilders op keramiek, naast hun zich steeds ontwikkelende originele vormtaal geeft het hun werk een extra dimensie. De afstandelijkheid die je ervaart bij kunstenaars die alleen maar schilderijen maken is bij hen totaal afwezig. Hun keramische vormen vragen erom om in de hand genomen te worden, de textuur van het oppervlak te voelen, het om en om te draaien, om zo het driedimensionale schilderwerk te ervaren en tot leven te brengen. Wat zij meer gemeen hebben is het materiaal porselein dat zij ieder op hun eigen manier gebruiken.

t/m 19 mei
Loes & Reinier International Ceramics
Korte Assenstraat 15
7411 JP Deventer
Open: donderdag en vrijdag 11 - 18
zaterdag 11 - 17

lees
meer

Vormen van verbeelding

Drie (inter)nationaal bekende kunstenaars laten hun *Verbeelding van de Kunst* zien:

Yuk Kan Yeung, keramist, geboren in Hong Kong, woont en werkt sinds 1987 in Nederland. Haar prachtige porseleinen objecten gaan over ontdekkingsreizen. De creatie van porselein en het daarop tekenen is als het schrijven van poëzie. Zoals een dichter gevoelens uit met woorden, zo gebruikt Yuk Kan haar vormen en kleuren. Haar werk wordt internationaal tentoongesteld en bevindt in de vaste collecties van musea in onder andere Hong Kong, Leipzig, Londen en Korea. En in privéverzamelingen in Azië, Australië, Europa en de Verenigde Staten. Yuk Kan ontving voor haar werk diverse internationale prijzen.

Naast deze keramist laten ook beeldhouwer Jaap Hartman en schilder Antonius Nijssen zien hoe zij hun verbeelding in kunstwerken tot uitdrukking brengen. Verder is er de vaste expositie van de designmeubels van Jan den Uijl.

20 mei t/m 8 juli
Galerie del Campo
Drijberseweg 12
9418 PW Wijster
Open: zaterdag en zondag 13 - 17

lees
meer

Ode aan de natuur

Voor de derde keer organiseren de Nederlandse Vakgroep Keramisten en het Nationaal Bomenmuseum/Von Gimborn Arboretum in Doorn een keramiekexpositie op deze prachtige locatie. De 41 NVK-leden tonen ruim 62 recente werken, onder het motto *Ode aan de natuur*. U ziet er klein, intiem werk, maar ook grote(re) installaties.

In 2017 kreeg het Von Gimborn Arboretum de museale status en werd daarmee het Nationaal Bomenmuseum. De bomentuin (het arboretum) is een onderdeel van het museum. Het uitgestrekte, parkachtige terrein is een uitzonderlijke tentoonstellingslocatie voor buitenkeramiek. De keramiekroute loopt door een afwisselend deel van het arboretum. U vindt de keramiek bijvoorbeeld onder (of in!) de bomen, in het gras, in de heidetuin of aan het water.

Dagelijks van 11 tot 17 uur geeft een keramist desgevraagd uitleg over de keramiek. Een catalogus met routekaart kost 3 euro.

t/m 3 juni
Nationaal Bomenmuseum/Von Gimborn
Arboretum
Velperengh 13, 3941 BZ Doorn
Open: dagelijks 9 - 19

lees
meer

Porselein

Porselein is een eeuwenoud materiaal met een karakteristieke verfijning, gebruikt in verschillende vormen en vaak met een glasachtig oppervlak. In deze tentoonstelling tonen vijf kunstenaars hoe ze dit materiaal gebruiken om hun eigen specifieke vormtaal en objecten te creëren: Marjan de Voogd, Yuk Kan Yeung, Guy Van Leemput, Maria ten Kortenaar en Mieke Everaet.

t/m 24 juni

AD Gallery & Consultancy

Grote Koraalberg 17

2000 Antwerpen

België

Open: zaterdag en zondag 14 - 16

Tevoren bellen is handig:

+32 494 285 894

lees
meer

Dirk Romijn

Als hommage aan een van de meest consistente keramisten in Nederland organiseert Galerie Terra een retrospectief. Al sinds het begin van zijn carrière als keramist behoren zijn vazen en kandelaars tot de collectie.

Aan het eind van zijn leven zocht de bevrogen keramist contact met Simone Haak en Joke Doedens. Hij verzocht hen zich te ontfemen over zijn professionele nalatenschap. Vazen uit alle periodes van zijn leven zijn nu nog eenmaal samengebracht en geven een mooi beeld van zijn ontwikkeling als kunstenaar.

t/m 19 mei

Galerie Terra Delft

Nieuwstraat 7

2611 HK Delft

Open: woensdag t/m vrijdag 11 - 18

zaterdag 11 - 17

1e zondag van de maand 13 - 17

lees
meer

Goudse Keramiekdagen en keramiekroute

Markt, Gouda, 10 en 11 mei, 10 - 17

Keramiek in beeld

De Kunsttuin, Hospitaallaan 19
9341 AG Veenhuizen
13 mei t/m 16 september

Hella Jongerius - Breathing Colour

Museum Boijmans van Beuningen
Museumpark 18-20, 3015 CX Rotterdam
9 juni t/m 12 augustus

Edith Madou en Margreet Zwetsloot

Galerie van Strien, Vaart NZ 176
7833 HJ Nieuw-Amsterdam
6 mei t/m 24 juni

Keramiekmarkt Blij met Klei

Buren
10 juni 12 - 17

Keramiekmarkt Maaseik

Markt Maaseik (BE)
24 juni 9 - 17

Mendini - 100% Make-Up

Gemeentemuseum, Stadhouderslaan 41
2517 HV, Den Haag
t/m 29 augustus

Op een bedje van klei - Verzameling aspergeschalen

Keramiekcentrum Tiendschuur Tegelen
t/m 1 juli

o.a. Lucia Fransen

Galerie de Ploegh, Coninckstraat 58
3811WK Amersfoort
t/m 3 juni

o.a. Coryse Kiriluk

Galerie KOMA, Rue des Gades 4
7000 Mons (BE)
27 april t/m 24 mei

Porseleinspiegelingen

Porselein spreekt tot de verbeelding dankzij zijn puurheid, zuiverheid, witheid en transparantie. Het materiaal vereist engelengeduld en technische beheersing, met name omdat hedendaagse porseleinkunstenaars continu proberen grenzen te verleggen. Vaak wordt porselein heel minimalistisch gebruikt.

De geroemde Engelse keramist en auteur Peter Lane onderzocht in zijn boek *Contemporary Studio Porcelain* hoe hedendaagse kunstenaars porselein gebruiken om uitdrukking te geven aan hun artistieke ideeën. Curator/keramist Patty Wouters liet zich inspireren door de visie van Lane voor het uitwerken van deze tentoonstelling, waarvoor ze internationale porseleinkunstenaars selecteerde. Hun vormgeving en decoratietechnieken zijn heel uiteenlopend en gevarieerd, maar allen laten ze zich hoofdzakelijk inspireren door de komvorm.

Leerlingen uit zes academies in Vlaanderen werden uitgenodigd om zich te spiegelen aan het werk van één of enkele professionele porseleinkunstenaars. Ze ontleenden vervolgens elementen en/of technieken om die op een heel persoonlijke manier te interpreteren en te integreren in een unieke eigen creatie.

5 t/m 26 mei
Cultuurcentrum
Koniginnelaan 42
3630 Maasmechelen
België

lees
meer

Kleipers

o.a. Barbara Nanning

True Beauty, Stedelijk Museum Breda
t/m 19 augustus

Diana Wynants - Confrontatie

GC Tentakel, Zonhoven (BE)
t/m 6 mei

Zomerexpositie

Beeldentuin Witharen, Witharenweg 24
7738 PG Witharen
t/m september

Ceramic Art Andenne

Andenne (BE)
11 mei t/m 10 juni

Huntenkunst

SSP-Hal, Ulfst
25 en 26 mei

o.a. Bien Velds

Galerie Lemferdinge, Lemferdingelaan 2
9765 AR Paterswolde
t/m 29 april

Françoise Pétrovitch

Keramis, 1 Place des Fours-Bouteilles,
7100 La Louvière (BE)
t/m 16 september

Zeewater op terp Firdgum Paulien Ploeger

Yeb Hettinga Museum, Firdgum
doorlopend

Kris Campo - Snowlight

Rivoli, Building 12, Chaussée de Waterloo 690
1180 Brussel (BE)
t/m 29 april

Keramiekroute

van St. Agathaplein en eindigt bij Royal Delft
Delft
doorlopend

o.a. Nicolas Dings, Teja van Hoften

Beeldentuin Ravestein, Korte Welleweg 1
3218 AZ Heenvliet
4 t/m 27 mei

o.a. Froukje Dijkstra, Emma Scheeren-Groot

Galerie Huis ter Heide, Norgervaart 10a
9336 TE Huis ter Heide
t/m 29 april

**Benieuwd? Bestel nu de nieuwe grote K. Deel 2
is verschenen! Klik hier voor de webshop op
dekleinek.nl**

Chris Lannooy

Streekmuseum De Meestof, Bierensstraat 6
4697 GE Sint-Annaland
t/m 1 november

Gisèle Buthod-Garçon

Keramis, 1 Place des Fours-Bouteilles
7100 La Louvière (BE)
t/m 2 september

Keramiekmarkt Dwingeloo

Brink, Dwingeloo
10 mei, 10 - 17

Internationale Glas- en Keramiekmarkt

GC Den Breughel, Wespelaarsesteenweg 85,
Haacht (BE), 27 mei 10 - 18

Keramiekmarkt Swalmen

Terrein Bosstraat
20 (10 - 18) en 21 mei (10 - 17)

Aankondiging melden voor KleiPers?

Stuur tekst, hoge resolutie afbeelding van een
keramisch werk, plaats- en periodegegevens
naar [de kleine K](mailto:de.kleine.K)

**Klik hier voor nog meer informatie
over tentoonstellingen, markten,
symposia en dergelijke**

In Memoriam

Jan Snoeck 1927 – 2018

Beeldhouwer Jan Snoeck werkte aanvankelijk met hout, steen en brons, maar toen hij klei ontdekte, zou dat zijn grote liefde worden. Hij ontwikkelde daarin een geheel eigen en zeer herkenbare vormtaal, met een al even opvallend kleurgebruik, en bouwde daarmee een eigenzinnig en veelomvattend oeuvre op. Velen kennen – vaak zonder het te weten – zijn sculpturen en straatmeubilair in de openbare ruimte. Vaak zijn het ‘wormachtige’ mensfiguren, geabstraheerd en toch herkenbaar, met vrolijke kleuren. Mede door zijn werk groeide keramiek uit tot een volwaardige autonome kunstvorm.

Na zijn opleiding aan de Koninklijke Academie in Den Haag, werkte hij onder meer in het Parijse atelier van de Wit-Russische beeldhouwer Ossip Zadkine, bekend van het monument *De Verwoeste Stad* in Rotterdam. Werk van Snoeck is in bezit van verschillende Nederlandse musea. In 2007 werd, ter gelegenheid van zijn tachtigste verjaardag, een overzichtstentoonstelling georganiseerd in Museum Beelden aan Zee in Scheveningen en verscheen ook het *SnoeckBoek*, een fraai vormgegeven fotoboek over zijn werk, waarin onder meer een prachtig interview is opgenomen. Al even eigenzinnig als de mens zelf.

Yna van der Meulen

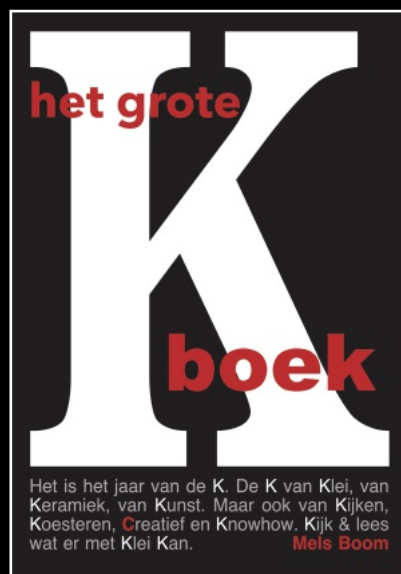
▲ en ▼ Kunstwerken in Den Haag
▼ in Amerfoort. Bron: Wikicommons

De inspiratie website: de blik op de wereld van de keramiek

en... actueel nieuws op de
Facebookpagina

Nog meer publicaties over inspiratie en knowhow

Kleipers

De kleine K

Dit onafhankelijke digitale keramiekmagazine biedt inspiratie en knowhow over keramiek. Voor amateurs en professionals. Onafhankelijk, met informatie waar u wat mee kunt.

Uitgever

Stichting k+K, secretariaat: Montpalach,
F-82140 Saint-Antonin Noble Val
deKleineK.nl,
inspiratie@ceramic.nl.

Publicatie

De kleine K verschijnt in principe op de laatste vrijdag van elke maand. Het aantal pagina's is variabel. Niet meer dan een derde van het aantal pagina's is gewijd aan advertenties.

Abonnementen

kunnen alleen online afgesloten worden. Aanmelden kan [hier](#). Wijzigen en opzeggen kan via de link in de mail, die bij aanmelding werd toegestuurd; u vindt de link ook in de mail die elke maand het verschijnen van een nieuw nummer aankondigt. Abonnementen lopen van het eerste nummer na aanmelding tot en met het laatste nummer voor opzegging.

Een aantal oudere nummers kan gratis van de website gedownload worden.

Prijs

Dit magazine is gratis. Advertenties en donaties houden het zo.

Adverteren

De tarieven zijn aantrekkelijk. Op de [tarievenkaart](#) vindt u ook informatie over aanleverspecificaties, kortingen en dergelijke. Verdere informatie kunt u [aanvragen](#). Door te adverteren sponsort u *de kleine K* en werkt u mee aan continuïteit.

Geïnspireerd?

Investeer in verrijking van de keramiekwereld en houd *de kleine K* gratis. Dat kan door [vriend](#) te worden, te doneren of te adverteren. Elke donatie is welkom. Maak een bedrag over naar IBAN NL68INGB0007343733 t.n.v. Stichting k+K.

Inhoud

Samenstelling en grafische vormgeving, teksten (tenzij anders aangegeven): Mels Boom. Foto-verantwoording: als door kunstenaars geleverd.

Aan deze uitgave droegen bij:

Alberto Bustos, José Fijnaut, Sander Hendriks, Yna van der Meulen, Chris Rijk, Maria Stams en Henk Wolvers.

Kopij

Werk mee aan een volgende uitgave! Kopij kan, alleen in digitale vorm, altijd ingeleverd worden bij inspiratie@ceramic.nl. Beeldmateriaal moet van voldoende resolutie zijn (minstens 1500 x 2500 pixels, niet gecomprimeerd) en vrij van rechten. De inzender van tekst en beeldmateriaal vrijwaart de uitgever voor aanspraken van derden. Teksten en afbeeldingen kunnen bewerkt worden.

Het maken van keramiek is niet altijd zonder risico's; goede voorbereiding en kennis terzake is noodzakelijk. De informatie in deze uitgave is met zorg samengesteld, maar de samenstellers kunnen niet aansprakelijk gesteld worden voor de juistheid ervan.

© Alle rechten voorbehouden. Teksten en afbeeldingen in deze uitgave zijn beschermd tegen kopiëren. Het opheffen van deze bescherming is niet toegestaan. Printen voor eigen gebruik, kopiëren van de integrale uitgave en het doorgeven daarvan mogen wel.

[inspiratie website](#) | [contact](#) | [gratis abonnement](#)

[Download](#) verschenen nummers.

Bezoek de [Facebookpagina](#) met actueel nieuws of het [forum](#) voor vragen en opmerkingen.

